

REŠETO

V 21. ali 19. stoletje, v Evropo ali...

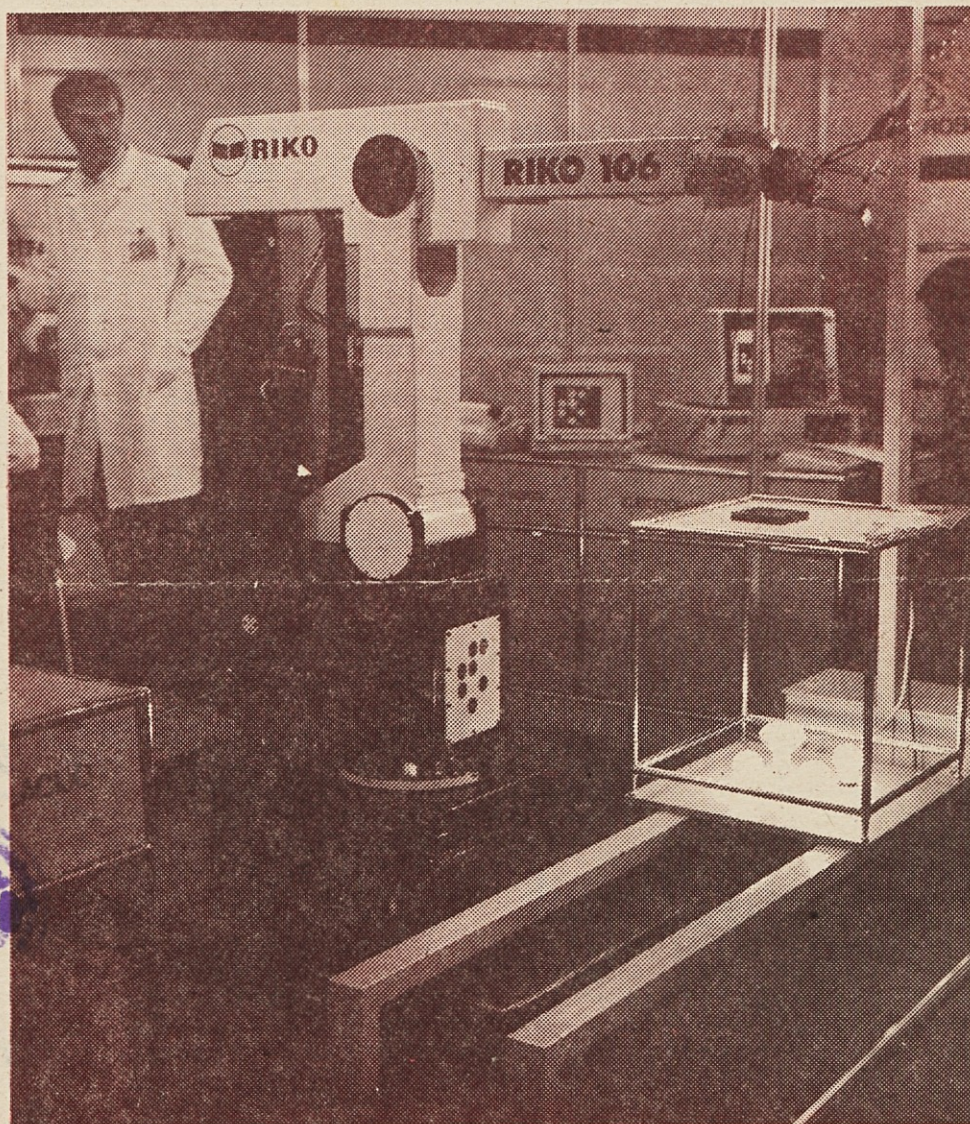
Zadnje mesece, več kot pol leta, je Jugoslavija svetovna medijska zvezda. Črna zvezda. Svetovna sredstva obveščanja nam posvečajo veliko pozornosti, tako kot tudi pogosto v preteklosti. Toda v tem zanimanju za nas je malo prijetnega, svetlega, malo tistega in takega, zaradi česar bi kot Jugoslovani bili lahko ponosni.

Te dni smo lahko prebrali grozljivo misel, da nam grozi nevarnost, da bomo v razreševanju sedanjih zapletenih gospodarskih in družbenih razmer v borbi sedanjosti s preteklostjo — izgubili prihodnost. Črnogleda napoved, ki se celo lahko uresniči.

Množična zborovanja tisočev in stotisočev ljudi, množični štrajki, posredovanja policije in še kaj podobnega so nam bili do nedavnega tuji. Sledili smo jim po televiziji, dogajalo pa se je vse to daleč daleč od nas v neurejenih, nedemokratskih, totalitarnih državah in sredinah. Pomilovali smo jih, kaj več pa tudi ne, saj je bilo vse daleč od nas. Nenadoma pa je vse to izbruhnilo doma, v naši domovini. Demonstranti so naši, štrajkajoči so naši, tudi policija je naša. Naši ljudje, ki kričijo, vzklikajo najrazličnejša gesla in ob mnogih se človeku ježijo lasje. Vzklikajo bratstvu in enotnosti, Titu in Partiji, pa tudi grozijo. Vse v imenu demokracije, naroda, napredka. Dogodil se je narod, so rekli, braneč demokracijo. Ko drug narod poskuša v imenu te iste demokracije povedati svoje, je to protirevolucija. Slišijo se glasovi po poenotenju, po eni enotni državi, tu in tam tudi po enem jeziku in enem vodji. Dobrega pol stoletja nazaj je nek narod množično tulil, prav tako v imenu demokracije po enotnosti naroda, države in vodje in svet pripeljal na rob prepada.

Jugoslavija je pomemben dejavnik v Evropi in v svetu. Ima (ne, imela je) ugled, njena beseda je nekaj veljala. Danes žal naš ugled, naša beseda, naše gospodarstvo, naša valuta, tudi sistem pomenijo v svetu vedno manj.

Evropa se organizira za prihodnost. Tudi nam poskuša pomagati, vendar si moramo najprej tudi sami. Pokazati voljo, pripravljenost. Razvitejši deli naše domovine usmerjajo pogled in korake proti Evropi, proti 21. stoletju, zavzemajo se za dejansko demokracijo, za pomembnejše gospodarske, družbene, sistemske spremembe, ki naj bi nas zbližale s svetom, drugi deli tega nočejo ali ne morejo razumeti.

Prav tako v imenu demokracije in napredka se zoperstavljajo takšnim spremembam. In razmišljanje o tem, da deželi grozi državljanska vojna, se kvalificira kot izdaja, malo zatem o isti stvari govorijo na najvišjem političnem forumu.

Zalostno je spremljati notranjepolitična dogajanja. Če bi ne bilo to vse pri nas doma, bi človek pomislil, da gre za filmsko grozljivko. Vendar ni. Kaj smo si v tej vedno bolj razcepljeni državi zadnje mesece že vse povedali, s čim vse smo si grozili, kaj vse smo storili — vse v imenu demokracije, naroda in njegove volje, napredka in enotnosti! O tem, kako delati in kako čim več kvalitetno novega ustvariti — o tem pa slišimo bore malo. Razcepljeni gospodarsko, kulturno in politično kot še nikdar

doslej smo komaj še sposobni živeti skupaj. Slovenska zveza komunistov je skozi Kučanova usta dala Jugoslaviji vedeti, da je Slovenija trdno sklenila, do kje bo z ostalimi sodelovala in od kdaj več ne bo. In prav je tako.

Navsezadnje — pred nami je enaindvajseto stoletje, stoletje informativne družbe, robotike, silnega tehnološkega napredka, pred nami sta Evropa in razviti svet. Ribniški Riko se s proizvodnjo robotov in robotiziranih proizvodnih sistemov usmerja tja. Na drugi strani sta 19. stoletje, Balkan, nevarnost libanonizacije države in romunizacije družbe. Vmesne poti ni, za nikogar. Sam osebno sem za prvo možnost in tudi večina med nami!

France Grivec

Kako smo lani gospodarili v občini

Kljub vsemu — uspešno

Vsa sedanja poročila ugotavljajo, da rezultati gospodarskega poslovanja v naši širši domovini iz leta v leto nazadujejo.

Kaj pa se dogaja v naši družbenopolitični skupnosti, v občini Ribnica? Bistvene značilnosti na področju gibanja ribniškega gospodarstva v srednjeročnem planskem obdobju 1986–1990 in v letu, ki je sedaj že za nami, so naslednje:

- Po izračunu narodnega dohodka na prebivalca je Ribnica v pičlih treh letih prišla s 24. mesta na 13. mesto na lestvici 65-tih slovenskih občin. (Tabela 1.) V letu 1987 je bilo ustvarjenega v Ribnici 5.130 tisoč din narodnega dohodka na prebivalca, kar je za 23 % več od povprečja v SR Sloveniji. Če to ocenimo kot pozitiven dosežek, pa kot posledico lahko ugotovimo,
- negativni premik v strukturi družbenega proizvoda tako, da sta se deleža kmetijstva in obrti iz leta 1985 močno zmanjšala na račun deleža združenega dela in v njem predvsem industrije. (Glej tabelo 2.)

Tabela 1:

Leto	Uvrstitev v lestvico občin v SR Sloveniji	Narodni dohodek na prebivalca v 000 din Ribnica	SRS	INDEKS
1	2	3	4	5 = 3 : 4 x 100
1985	24	883	853	103,5
1986	17	1.947	1.758	110,8
1987	13	5.130	4.183	122,6

TABELA 2:

	1985	1986	1987	Predvideno 1988	Plan 1990
1	2	3	4	5	6
Združeno delo	88,8	89,9	92,2	92,3	87,5
Kmetijstvo	6,1	5,3	3,2	3,1	7,5
Obrt	2,8	2,8	2,6	2,6	4,6
Ostalo	2,3	2,0	2,0	2,0	0,4
Skupaj družbeni proizvod	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

- Za analizo gospodarskega razvoja je živo delo primarna socialno-ekonomska kategorija. Tako pri analitičnem ocenjevanju zaposlenosti ugotovimo, da izkazuje družbeni sektor gospodarstva v ribniški občini izredno visoko rast v zadnjih petnajstih letih, ki v letu 1987 presega glede na bazno leto 1975 slovensko povprečje za 43 indeksnih točk. Z rastjo zaposlenih v družbenem sektorju gospodarstva Ribnica tudi premočno prehiteva obe primerjani sosednji občini Kočevje in Cerknica, ki pa sta po rasti pod slovenskim povprečjem. To je lepó razvidno iz grafikona številka 1 in tabele 3.
- Skladno z intenzivnim zaposlovanjem v gospodarstvu se je v ribniški industriji povečala industrijska proizvodnja in produktivnost, ki sta bili v letu 1988 tudi nad slovenskim povprečjem.
- Izredno ugodni so dosežki ribniškega gospodarstva na področju ekonomskih odnosov s tujino. Ob devetmesečju lani je bilo že 37 % ustvarjenega celotnega prihodka pridobljenega z izvozom, medtem ko je bil ta podatek za SR Slovenijo 14 %.
- Plačila za investicije v osnovna sredstva v združenem delu občine Ribnica so se v letu 1988 realno zmanjšala glede na leto 1987 in so v devetih mesecih preteklega leta znašala 10.190 mio din. Glavni nosilci investicijske dejavnosti v občini so industrija (RIKO, INLES), promet in zveze (EUROTRANS), gozdarji ter komunalna dejavnost in urejanje prostora.
- Primerjalni tabeli 4. in 5. gospodarstva občine Ribnica in SR Slovenije kažeta:
 - da kljub hitrejši rasti celotnega prihodka v gospodarstvu občine Ribnica ostajamo pri nekoliko nižji rasti doseženega čistega dohodka,
 - da se je ob devetmesečju lani pojavila izguba (TOZD SUKNO Jurjevica),
 - da kljub pospešeni rasti sredstev za osebne dohodke in skupno porabo ne dosegamo nivoja povprečnih mesečnih čistih osebnih dohodkov na delavca v SR Sloveniji. Tako ugotavljamo, da so le ti v devetih mesecih lani realno padli za 20 %.

— ugotavljamo pa tudi iz primerjave gibanja temeljnih kazalcev poslovanja v ribniškem gospodarstvu, ki že dalj časa kažejo na stagnacijo, da doseženi osnovni rezultati kljub povečanju proizvodnje in izvoza ne omogočajo ohranjanja akumulativne in reproduktivne sposobnosti gospodarstva.

Fanči Tekavec

Tabela 3:

Leto	Ribnica štev.	Ribnica ind.	Kočevje štev.	Kočevje ind.	Cerknica štev.	Cerknica ind.	SR Slovenija štev.	SR Slovenija ind.
1975	2327	100	6084	100	4490	100	567544	100
1976	2594	111	6212	102	4704	105	579323	102
1977	2745	118	6496	107	4836	108	611167	108
1978	2612	112	7003	115	4983	111	631518	111
1979	2765	119	7247	119	5158	115	650170	115
1980	3010	129	7268	119	5090	113	656970	116
1981	2996	129	7263	119	5190	116	662247	117
1982	3036	130	7308	120	5129	114	664212	117
1983	3300	142	7302	120	5188	116	670635	118
1984	3452	148	7329	120	5225	116	680890	120
1985	3586	154	7345	121	5215	116	689554	121
1986	3765	162	7329	120	5299	118	700201	123
1987	3896	167	7333	120	5284	118	704002	124

Grafikon št. 1 : Zaposleni v gospodarstvu družbenega sektorja

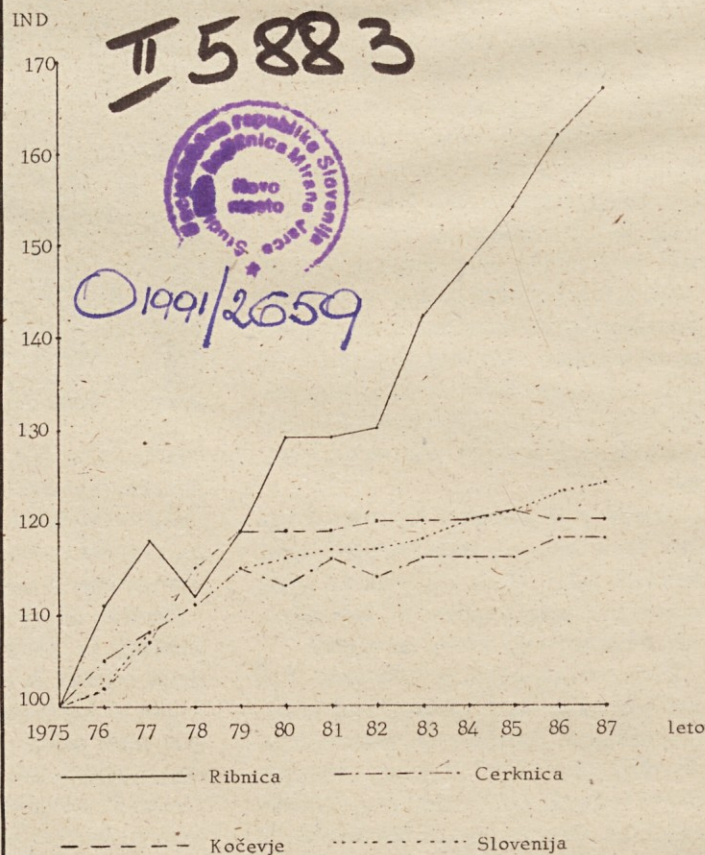

TABELA 4: Elementi za občino Ribnico in SR Slovenijo

vrednost v mio din
udeležba v %
IND I-IX/87=100

Element	Ribnica		SR Slovenija		Udeležba občine v SRS I-IX/88
	I-IX/88	IND	I-IX/88	IND	
1	2	3	4	5	6
Celotni prihodek	280.279	296	46.559.018	276	0,60
Porabljena sredstva	214.958	300	36.173.056	274	0,59
Doseženi dohodek	65.321	284	10.406.810	283	0,63
Doseženi čisti doh.	40.231	297	7.192.175	300	0,56
Izguba	90	-	374.582	171	0,02
Razporejeni OD in skupna poraba del.	36.886	314	6.373.963	297	0,58
Akumulacija	3.435	189	1.110.658	274	0,31
Sredstva za reprod.	13.901	257	2.307.901	258	0,60
Poprečno uporab. poslovna sredstva	145.970	273	27.905.182	234	0,52
Število zaposlenih (stanje)	3.973	104,7	707.050	99,2	0,56

TABELA 5: Kazalci za občino Ribnica in SR Slovenijo

IND I-IX/87=100

Kazalec	Ribnica		SR Slovenija		IND ravni SRS I-IX/88 = 100
	I-IX/88	IND	I-IX/88	IND	
1	2	3	4	5	6
Gospodarnost (%)	130,4	99	128,7	101	101
Donosnost (%)	44,7	104	37,3	121	120
Akumulativna spos. (%)	2,4	71	4,0	118	60
Reproduktivna spos. (%)	9,5	94	8,3	111	114
Koeficient kroženja obratnih sredstev (štev. obratov)	3,1	119	3,5	130	89
Dohodek na delavca (tisoč din)	15.820	266	14.726	284	107
Poprečni mesečni čisti OD na delavca (din)	490.362	221,8	539.260	237	91

Tudi o obnavljanju dela Ribnice med Šeškovo in Urbanovo ulico, Gallusovim nabrežjem in Cesto na Ugar (kare) smo že nekajkrat pisali. Kar dolgo je trajalo, da so bili vsi papirji, kakor so jih načrtovalci predvideli, nared in da so vsaj v glavnem uredili vse zemljiške in lastninske probleme. Že lani spomladi je Pionir pričel podirati, kar je bilo za to namenjeno, potem pa smo vse leto ugibali, zakaj so dela zastala. No, pionirjevci so bili zaposleni z obnovo Šeškove ulice. Letos, pravijo, bo šlo zares tudi v kareju. Že delajo pri nekaterih objektih in če bodo dobro poprijeli, pravijo, naj bi bila zadeva urejena še letos, gotovo pa prihodnjo pomlad. Nekaj novih trgovskih lokalov bomo pridobili, nekaj lepih novih stanovanj, za predvideni gostinski lokal pa gradbinci menda niso našli kupca. Sicer pa vse kaže, da bomo v trgovine hodili vedno manj, bolj na ogled, v gostilne pa komaj še kdaj. Ribnica bo pa vendarle vsako leto lepša!

Obrat BPT Loški potok

Učinkovitejše organiziranje in ne ukinitv

12. decembra so člani OK ZKS Ribnica s predstavniki občine Ribnica, BPT Tržič, Trikona, Eurotransa in krajani iskali najboljšo rešitev iz negotovega položaja, v katerem so se znašle delavke loškopotoškega obrata po izrečenem ukrepu družbenega varstva v bombažni predilnici in tkalnici Tržič.

V nabito polni dvorani OŠ Loški potok je Lončar Marija orisala precej brezperspektivno podobo kolektiva, ki ga kot prisilna upraviteljica poskuša reševati zadnjega pol leta. BPT pesti tehnološka zaostalost in iztrošenost osnovnih sredstev, pomanjkanje kvalificiranih kadrov, predolg ciklus proizvodnje in zaradi tega nekonkurenčnost proizvodov na trgu, kot druge tekstilce pa jih duši prezadolženost zaradi visokih obresti. V sanacijskem programu dajejo prednost tistim proizvodnim enotam, ki imajo vsaj minimalno perspektivo (tkalnica, oplenitilnica), konfekcijo pa so takoj pripravljene prepustiti tistemu, ki je zanj zainteresiran. Po njeni oceni lahko sami prispevajo k rešitvi krize v podjetju le z okrog 10 %, vse ostalo pa je v rokah drugih.

Perspektivo konfekcijskega obrata BPT v Loškem potoku si v kočevskem Trikonu predstavljajo tako, da bi se

preusmeril v proizvodnjo hlač. Za nabavo sodobne opreme in prekvalifikacijo bi bilo potrebno vložiti precejšnja sredstva, ki pa jih po izjavi predstavnika Trikona v tem podjetju ne premorejo. Kočevci se zanimajo za BPT predvsem zaradi kvalitetne delovne sile, iz podobnega razloga (v obratu skoraj ne poznajo bolniških in drugih izostankov) pa se za obrat zanima tudi Eurotrans. Njegov direktor Dušan Čuk je ocenil, da ima ob finančni in managerski pomoči pri nebi-stvenem spremenjenem proizvodnem programu obrat perspektivo tudi pod okriljem Eurotransa. Za usodo BPT Loški potok naj bi se resno zanimalo tudi Sukno Jurjevica, kar pa je po mnenju predsednika IS Ribnica Petra Levstika le dokaz več, da je takšen pristop k problemu, kot se je pojavil v Loškem potoku, human in pohvalen.

S. H.

Preboj iz formskega dela

— Seja občinskega komiteja ZKS Ribnica v Loškem potoku je imela večplasten pomen. S svojo lokacijo v prostor, kjer so problemi najbolj pereči (in ne v varni razdalji občinske prestolnice), s svojo obliko javne tribune (in ne zaprtega sestanka za posvečene), s svojo preventivno (in ne gasilsko) namembnostjo ter s svojim demokratičnim (in ne oblastno totalitarnim) učinkom, je občinski Partiji vsaj poskusno uspel preboj iz forumskega, če že ne celo sestop z Oblastnega. V razpravi je namreč prevladovalo stališče, da komite ne bo sprejemal sklepov in odločitev. S tem se je sicer izognil odgovornosti za

uresničitev te ali one nakazane variante, kar pa mu ne bi smeli šteti v zlo. Še vedno je namreč čas, da se o usodi obrata BPT odločijo gospodarstveniki in poslovneži. S političnimi odločitvami, izsiljenimi s socialnimi pritiski, smo si napravili že dovolj škode. Kot da se tega zavedajo tudi delavke, saj kljub nezavidnemu položaju ne poizkušajo izsiljevati rešitev. Če ne drugega, so na sestanku spoznale, da je njihova prihodnost odvisna od uspešnosti poroke njihovega kvalitetnega dela in discipline s smelo poslovnostjo in da jim s tako bogato doto ne bo težko najti pravega ženina.

Borut Pahor: Komunisti niso na oblasti, na oblasti je peščica komunistov

Tik pred novim letom je bil na skupno sejo predsedstva OK ZKS Ribnica in sekretarjev osnovnih organizacij povabljen član CK ZKS Borut Pahor. Borut je komunist mlajše generacije (pred nekaj leti je kot vodja skupine študentov, v kateri so bili tudi študentje iz Ribnice, kandidiral za predsednika študentske mladinske organizacije; njihov program je na volitvah sicer pogorel, toda konkurenca političnih programov se je pozneje uveljavila v celotnem slovenskem političnem življenju, ki za razliko od mnogih drugih mladih intelektualcev še vedno zastavlja svoje znanje in vpliv za prenovo partije od znotraj. Navrgel nam je nekaj tez, ki saj z našega (provinčialnega) zornega kota predstavljajo najbrž eno kritičnejših verzij prenove v slovenskem partijskem vrhu.

Pahor ugotavlja, da je ZK v najhujši povojni

krizi in da bi se v januarju morala skozi in skozi prevetrili. Problem je v tem, da partija nima vgrajenega mehanizma, da bi se slišal glas tistih, ki imajo pripombe. Zaradi tega CK ZKS zamuja pri odpiranju slovenskega političnega prostora, sestanje z oblasti pa je parola kot parola: vsak si jo razlaga po svoje. Obstaja problem, kako prazdeliti moč v ZK, kajti: na oblasti niso komunisti, na oblasti je peščica komunistov. Velika večina članov deli politično in ekonomsko usodo nečlanov, ZK pa nima kanalov za usmerjanje njihovega nezadovoljstva. Kljub nekajkrat daljšemu statutu partije kot je italijanski, je bilo za preverjanje odgovornosti potrebno izumiti nestatutaren postopek z neobvezujočim izidom. Na občinskem nivoju je ena izmed možnosti sestopa z oblasti ukinitve kadrovske koordinacije, ker je izven nadzora javnosti, predsednik komiteja za SLO

naj ne bi bil sekretar OK ZKS, zveza komunistov pa naj bi se bolj angažirala na komunalnih in drugih konkretnih področjih.

Pahorjeve teze so spodbudile razpravo, v kateri so ribniški komunisti opozorili med drugim tudi na to, da se mnogi nekdanji vodilni komunisti nedopustno neopazno umikajo iz javnega življenja (med drugimi sta bila omenjena Ribičič in Kraigher), da sestop z oblasti pomeni odpravo monopola ene stranke, kar je možno le v večstrankarskem pluralizmu, da se postavlja vprašanje smiselnosti SZDL kot vmesnega kanala med državljanji in skupščino itd. Nezadovoljivo je tudi informiranje članstva s stališči vodstev in obratno, kar pa je povezano z nedopustno zanemarjenim javnim obveščanjem v občini nasploh, saj prenova ZK pomeni tudi javnost partijskega delovanja.

S. H.

Iz obratov in tozdov podjetja?

V času, ko sprejemamo Zakon o podjetjih, je v naši občini ob dejstvu, da dela v TOZD-ih, ko imajo sedež DO izven občine, kar 1/4 zaposlenih, izredno pomembno, kakšen odnos zavzemajo naši delavci v temeljnih organizacijah na območju naše občine do tega problema.

Če pogledamo naše temeljne organizacije iz področja gospodarstva ali negospodarstva, lahko ugotovimo, da so praktično vse organizacije tehnološko, nekatere pa tudi kadrovske precej zaokrožene tehnološke, organizacijske in finančne celote, tako da v večini primerov ne bi imeli prehudih problemov s preoblikovanjem teh subjektov v samostojna podjetja.

V čem vidi Izvršni svet prednosti osamosvojitve:

1. Večina naših TOZD, ki imajo sedež DO izven občine, ima 100–200 zaposlenih, kar ob zaokroženem tehnološkem procesu po našem mnenju predstavlja najidealnejše podjetje, v katerem lahko v največji meri pride do

izraza poslovna fleksibilnost kot eden najpomembnejših parametrov poslovne uspešnosti.

2. V primeru formiranja podjetij iz teh temeljnih organizacij lahko računamo v naši občini na konstantno zaposlovanje znatnega števila (150) administrativno finančnih pa tudi raznih tehničnih profilov, za zaposlovanje katerih imamo v občini že sedaj največ problemov oziroma so največji potencialni iskalci zaposlitve izven meja naše občine.
3. Ne želim potencirati pomena raznih prispevkov ali združevanja sredstev za zadovoljevanje najrazličnejših družbenih potreb, mislim pa, da ni nepomembno ugotoviti, da je tako združevanje v primeru dosedanje organiziranosti (TOZD) težje izvedljivo (2 %) (KS), v primeru obrata pa praktično nemogoče.
4. Izkušnje, ki jih imamo (BPT, Pletenina), kažejo, da so v primeru krize na nivoju DO oziroma v bodoče podjetja, ko se že po pravilu opuščajo gotovi programi oziroma pojavljajo tehnološki viški zaposlenih delavcev, najprej na udaru ravno dislocirani obrati kljub temu, da so vsaj v naših primerih tekstilne industrije z vidika kadrovske zasedbe in delovne discipline najboljše obrati.

Ob upoštevanju navedenih razlogov je IS imel razgovore z vsemi vodilnimi strukturami temeljnih organizacij, predvsem zaradi medsebojnega seznanjanja oz. informiranja. Zavedamo se, da so sleherne spremembe združenega dela neodtujljiva pravica delavcev, mislim pa, da je prav, da o tem problemu in naših stališčih seznanimo tudi širšo javnost in delegate skupščine.

P. L.

Varilna robotska celica

V sodelovanju z Inštitutom Jožef Stefan so v Riku razvili in izdelali varilno robotsko celico. V tej celici je robot Riko 106, katerega proizvajalec je Riko, vgrajene pa ima komponente varilne periferije od Avtomontaže in varilni izvor od Gorenja Varstroj. Celica je pripravljena za kontinuirano varjenje po mag postopku. Sedaj postavljajo to celico v proizvodnji Rika, kjer bo varila ročice nakladalcev.

Za varjenje z robotom je značilna enakomernost kakovosti varjenja, pa tudi samo varjenje z robotom je kvalitetnejše od ročnega, kar bo prispevalo k hitrejši, kvalitetnejši in od subjektivnih faktorjev neodvisni proizvodnji. Istočasno pa bo ta varilna celica predstavljala poligon za poglobljanje in širitev znanja iz robotske in varilne teh-

nologije ter za testiranje narejenega. S postavitvijo te celice bo tudi lažji dogovor s kupci pri ponudbi inženiringa in opreme za reševanje njihovih tehnoloških in tehničnih zahtev.

Priprave za izdelavo tega robota so se začele v letu 1985, v letu 1987 pa se je že prvič pojavil tudi na sejmu elektronike Jurob 87 v Ljubljani, kjer je bil v svoji kategoriji med najboljšimi.

Kaj je robot sposoben delati, je najbolje dokazal na sejmu Biam 88 v Zagrebu. Tu je bila predstavljena v delujočem stanju robotska varilna celica za obločno varjenje. S to celico je Riko dokazal, da je sposoben tržišču nuditi reševanje takih in podobnih problemov s pomočjo robota.

Preizkusi in primerjave z drugimi roboti kažejo,

da je Riko 106 v svoji kategoriji med najboljšimi v svetu. Poganja ga 6 servo motorjev na izmenično napetost, njegova največja odlika pa je velika ponavljivost (od 0,2 odstotka napake), kar pomeni, da se pri istih pogojih praktično vedno vrača na isto točko. Robota krmilita dva 16-bitna računalnika, kar omogoči krmiljenje največ osmih, z razširitvijo pa celo več osi (motorjev). Programska oprema je domača, vključuje tudi možnost priključitve umetnega vida. Robot pa lahko deluje po programu, ki ga prej simulirajo na računalniku in se ga potem prenese neposredno v krmilnik. Učenje robota lahko poteka tudi ročno preko posebne komandne plošče.

Zakaj se Rikov robot (na sliki na naslovni strani) imenuje 106? Oznaka 106 pomeni, da ima robot 10 kilogramov nosilnosti in da ima 6 različnih stopenj gibanja.

Fleksibilni transportni in strežni sistemi

Nekaj časa je že minilo, kar so v Riku začeli razmišljati o razvoju in proizvodnji robotike. Stvari so se lotili z upravičenim strahom, saj je bilo to področje še velika neznanka. Manjkalo jim je znanja in izkušenj pri realizaciji teh projektov. Imeli so podpisano pogodbo in veliko željo po realizaciji in osvojitvi programa in razvoja fleksibilnih transportnih in strežnih sistemov.

Na doslej opravljeno delo lahko s ponosom pogledajo in ugotovijo, da prvi roboti iz Rika tudi delajo. Ti rezultati so vidni doma, na sejnih, kjer razstavljajo in seveda pri njihovih kupcih, kjer delajo v realnem okolju.

Avtomatski transportni voziček, ki ga strokovnjaki imenujejo tudi mobilni robot, je razvit v Rikovem razvojnem oddelku ob pomoči in sodelovanju strokovnjakov s fakultete za elektrotehniko.

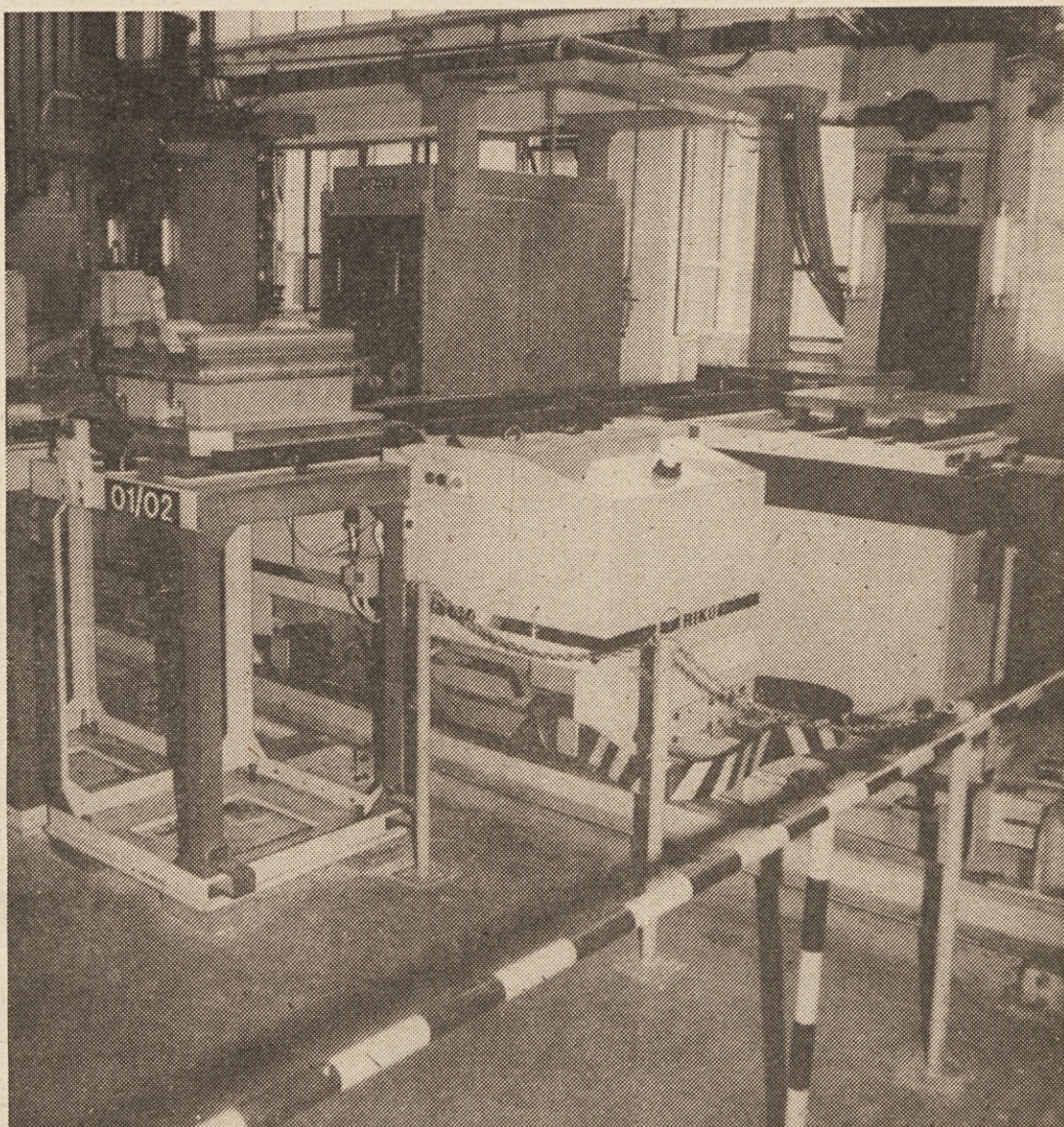
Kot je povedal dipl. ing. Leopold Trdan, vodja razvoja robotike, ne govorijo več o prototipih, temveč že o redni proizvodnji in prodaji. Kot je znano, so ti proizvodi v glavnem prodani sovjetskim kupcem, postavljen pa je tudi v Prvomajski Zagreb, kjer oskrbuje obdelovalno linijo, ki je bila predstavljena tudi v sklopu sejma obdelovalne tehnike Biam 88.

Fleksibilni transportni in strežni sistemi se pojavljajo kot podsistemi v kompletnih fleksibilnih linijah za obdelavo z odvzemanjem materiala za preoblikovanje in na fleksibilnih skladiščnih sistemih.

Ti sistemi so na osnovi avtomatskega transportnega vozička, ki opravlja naslednja delovna opravila: Vozi obdelovance iz skladišča oz. z montažnih miz na aktivne in pomožne operacije v fleksibilnem proizvodnem sistemu. Obdelovance vozi na paletah, katere preda na obdelovalne stroje, jemlje s stroja obdelane obdelovance, jih odlaga na operativna skladišča ali pa vrača nazaj v skladišče – na demontažno mizo.

Fleksibilni transportni sistem je grajen tako, da ga je možno enostavno prilagoditi vsaki konfiguraciji obdelovalne linije.

U. B.

Avtomatski transportni voziček, postavljen v Prvomajski Zagreb, kjer oskrbuje obdelovalno linijo. Na 32. mednarodnem beograjskem sejmu nove tehnologije in fleksibilne avtomatizacije v industriji – Integra 88 je prejel Rikovo Avtomatski transportni voziček ta 630 Zlato plaketo za vrhunski prodor jugoslovanske industrije na področju nove tehnologije in fleksibilne avtomatizacije v industriji.

Ribniško gospodarstvo za medsebojno solidarnost in samostojnost

Ribniški izvršni svet je na posvetu z direktorji ribniških podjetij dal pobudo za obnovitev sklada skupnih rezerv v gospodarstvu. Zadnja leta se sredstva v ta sklad niso natekala iz preprostega razloga: ni bilo ne potrebe ne upravičencev do koriščenja na tak način zbranega denarja. V letu 1988 pa sta se znašla v škripcih oba tekstilna obrata v občini, s tem pa se je odprlo vprašanje socialne varnosti 180 delav. Zakon določa, da gospodarstvo odreja v sklad 2 % sredstev od akumulacije, direktorji pa so pobudo sprejeli pod pogojem, da bo odbor sklada sredstva odobral le tistim, ki bodo predložili svoje sanacijske programe.

Direktorji so se seznanili tudi z oceno ribniškega izvršnega sveta o situaciji, ki je nastala s sprejemom zakona o podjetjih. Predsednik IS Peter Levstik je navedel naslednje prednosti osamosvojitve dosedanjih obratov in tozdov za ribniško občino:

1. v teh obratih in tozdih je zaposleno po 100 ali 200 delavcev, kar je najidealnejše število za samostojno, fleksibilno podjetje;
2. nova podjetja bi potrebovala od 100 do 150 delavcev administrativno finančnega in tehničnega profila, ki trenutno težko najdejo zaposlitev v občini;
3. sedaj težko ali nemogoče izvedljivo

združevanje sredstev na območju občine bi bilo potem lažje.

4. odpravili bi nevzdržno pravilo, da so v primeru, ko se pojavijo težave v matični DO, najbolj pod udarom dislocirane enote, čeprav so po pravilu najboljše.

Svet direktorjev se je s tako oceno strinjal, vendar so direktorji posameznih tozdov opozorili na zadržke proti osamosvajanju, ki prihajajo tako iz vrst delavcev kot poslovnih struktur. Med delavci sodraškega Donita prevladuje prepričanje, da jim sedanja organiziranost nudi večjo socialno varnost, kar je pravzaprav v pravem nasprotju z ugotovitvami izvršnega sveta. Ribniški

gozdarji bi sicer takoj ustanovili samostojno mešano podjetje za družbeni in privatni sektor, vendar jim sedanja gozdarska zakonodaja tega še ne omogoča.

Direktorji niso imeli pripomb na izvajanje resolucije srednjeročnega plana občine. Obljubili so več doslednosti pri plačevanju prispevka za obnovo objektov splošnega družbenega pomena, saj je obnovo ribniške osnovne šole potrebno čimprej dokončati z opremo šolske kuhinje in fasade vred. Iz gospodarstva so prišle tudi pobude po uvedbi angleškega jezika v redni šolski program, kar bi bilo potrebno izpeljati preko skupščinskega sistema in zavoda za šolstvo. S. H.

Kako pridobiti higiensko mleko

V kmetijski zadrugi Ribnica je bilo v letu 1988 761 kmetij, ki so proizvajale mleko kot tržni višek. Manj kot 2000 l mleka proizvaja 222 kmetij oz. 30 % vseh, 2000 – 4000 l pa 247 oz. 32 % kmetij, nad 40.000 l mleka pa so proizvedle le 4 kmetije oz. 0,52 % vseh kmetij. Ljubljanskim mlekarnam so proizvajalci prodali 3.391.589 l mleka. Od te količine je bilo 257.795 l nekalitnega. Kaj storiti, da bo ta količina čim manjša? V tem članku bomo podali nekaj osnovnih navodil, kako pridobiti higiensko mleko.

Mleko je najpopolnejša hrana pod pogojem, da je pridobljena v ustreznih higienskih razmerah in tako tudi ohranjena.

Pri molži mora rejec pravilno ravnati z živaljo, sicer se ta odzove na njegovo ravnanje z zmanjšano količino ali pa celo z obolenji. Paziti mora na pravilno in zadostno čiščenje ter razkuževanje opreme in na higieno pri molži. Pri strojni molži je potrebno dobro poznati delovanje in vzdrževanje stroja, da ne bi prišlo do poškodb na kravi.

Kako pridobivamo higiensko mleko?

– da zagotovimo čim večjo higieno pri molži, s čimer preprečimo okužbo mleka z mikroorganizmi,

– da zagotovimo takojšnje hlajenje in tako preprečimo možnost razmnoževanja mikroorganizmov, ki so prišli v mleko,

Prvi pogoj za higiensko mleko je snazen, zračen, svetel in primerno urejen hlev. Sodobno urejen hlev daje možnost, da lahko živali najbolj izkoristijo svoje proizvodne zmogljivosti, človeku daje

ustrezne delovne pogoje, saj v njem preživi in dela več ur na dan.

Krmo, s katere se dviguje prah tik pred molžo, praviloma ne pokladamo, prav tako tudi ne nastiljamo. Z dvigovanjem prahu se v zraku poveča tudi število mikroorganizmov, ki potem zaidejo v mleko. Močan vir okužbe so lahko tudi stegna, trebuh, vime in rep živali. Z urejenim stojiščem lahko odstranimo te vzroke. Močan vir okužbe so tudi seski. Mikroorganizmi prodirajo skozi seske v notranjost vimena, kjer lahko povzročajo vnetje, močno pa vplivajo na okužbo mleka. Da ne bi prišlo do okužbe iz notranjosti vimena, pomolzemo prve curke v posebno posodo s črnim dnom, mleko pa potem zlijemo v kanal, nikakor pa ne med ostalo mleko ali na stojišče.

Vir okužbe so lahko tudi molznikove roke, zato je potrebno, da si jih molznik pred molžo umije.

Pred molžo vime oziroma seske umijemo. S tem vime tudi masiramo, kar ugodno vpliva na izločanje mleka. Brisalice za brisanje vimena naj bi bile papir-

nate, ki jih po uporabi zavržemo, če pa so iz blaga, naj bi jih po vsaki molži oprali v vroči vodi in zlikali z vročim likalnikom.

Pri ročni molži ne vlažimo dlani s prvimi curki mleka. Molzna posoda naj bo iz kovine, ki jo mleko ne najeda in odporna proti čistilnim sredstvom. Posoda naj ima poševno odprtino, da vanjo zaide čim manj nešnage.

Pri strojni molži je potrebno pripraviti tako stroj kot žival. V mlekarnici stroj pred molžo splaknemo z vročo vodo. Žival pa pripravimo za molžo že po prej opisanem postopku. Pri natikanju molzne enote pazimo, da molznih tulcev ne umažemo. Vime čisto izmolzemo, saj je na koncu molže mleko najbogatše z maščobo.

Po molži pomočimo seske v razkužilo, ki je v posebni plastenki. Tako nastane na vrhu seska varovalna prevleka, ki preprečuje vdor mikroorganizmov. Stroj po molži takoj splaknemo z mrzlo ali mlačno vodo, če je vroča, se beljakovine mleka prilepijo na stene, če pa je premrzla, se maščobni deli strdijo in prav tako prilepijo na stene. Za čiščenje uporabimo kombinirano sredstvo za čiščenje in razkuževanje. Po čiščenju splaknemo s čisto vodo.

Mleko takoj po molži spravimo v mlekarnico. Namen hlajenja je ohladitev mleka takoj po molži na temperaturo 4–6°C. S tem preprečimo razmnoževanje mikroorganizmov in sicer tako, da odstranimo enega od pogojev za razmnoževanje – toploto. Na ostala dva faktorja ne moremo vplivati – hrano, vlago.

Tabela: Vpliv temperature na razmnoževanje mikroorganizmov pri različnih higienskih razmerah (Vir: A. Arsov, Higiensko pridobivanje mleka, 1986)

Temperatura hlajenja	začetno št. mikr. mleka/ml MLEKA	Št. mikroorg. po 24 urah	48 urah
4,4°C	4.300	4.138	4.566
	39.082	88.028	121.864
10°C	4.300	13.961	127.727
	39.082	177.437	831.615
15,5°C	4.300	1.587.333	33.000.000
	39.082	4.460.000	99.120.000

Po uporabi tudi hladilno opremo temeljito očistimo.

Na koncu še nekaj o vnetju vimena:

Mastitis je vnetje mlečne žleze, ki nasane kot obramba tkiva pred mikroorganizmi. V vime najpogosteje vdrejo skozi seskov kanal, lahko pride do okužbe s krvjo ali pa vdora mikroorganizmov skozi poškodovano kožo seskov. Mleko iz vnete četrti je bele barve, malo bolj vodeno v njem so kepice sprijetih belih teles in nekaterih drugih sestavin mleka. Zdrave vimena naj bi kontrolirali enkrat mesečno z obarvanim reagansom. Mleko iz zdrave četrti se le obarva, iz obolele pa se obarva in zgosti v gostoto.

Pri lažjih obolenjih se vbrizga v obolelo četrt antibiotik, pri težjih pa se kravi vbrizga injekcija antibiotikov. Krave, ki so zdravljene z antibiotiki, te še določen čas izločajo z mlekom, zato je tako mleko prepovedano oddajati oziroma uporabljati za prehrano ljudi **pet dni** po zadnjem zdravljenju.

Pomembno je, da odstranimo vzroke, ki vplivajo na nastanek mastitisa, ti so:

- premajhna zmogljivost vakuumske črpalke
- slabo vzdrževan pulzator
- zamaščen dotok zraka v kolektorju
- premajhna zmogljivost kolektorja
- zamašen ali preozek vakuumski vod
- nepravilna molža, slaba stimulacija, predolga molža
- slabe in razpokane gume
- prenizek ali previsok vakuum
- pomanjkljiva kontrola zdravja vimena

Prav na kratko bi lahko povzeli ta članek takole:

$H + H = K$

higiena in hlajenje je kvaliteta

S tem sestavkom smo hoteli osvežiti spomin na to, kako se pravilno ravna z mlekom in upamo, da se bo to odrazilo tudi na kvaliteti mleka. V ta namen bomo organizirali predavanja, ki jih bo vodil vet. inšpektor. Teh naj bi se udeležili vsi proizvajalci mleka, še posebej pa tisti, pri katerih se pojavlja mleko kot nekalitno. O kraju in času predavanj bomo sproti obveščali.

inž. Alojz Marn

OBNOVA RIBNICE – Večkrat smo že pisali o načrtovani prenovi ribniškega mestnega središča. Prenova naj bi odela Ribnico v novo preobleko in še več, vrnila naj bi ji življenje, svojski utrip. Lansko leto so bili storjeni prvi krepkejši koraki v to smer. Prenovljena je bila glavna ribniška ulica z vsem, kar je in mora biti v njej (vodovodna, elektro inštalacija, kanalizacija, toplovod). Pogumnejšemu začetku naj bi že letos sledilo prav tako pogumno nadaljevanje. Gre za obnovo posameznih dotrajanih stavb – Johanove hiše, kareja ob Urbanovi ulici, Miklove in Oničeve hiše. Kaže, da bo poleg kareja prva na vrsti Johanova hiša na vogalu pred Jelko. Delavci gradbenega podjetja Pionir Novo mesto, ki izvaja zadnje čase v glavnem vsa podobna dela v Ribnici, so že pričeli z deli. Hišo bodo podrli in približno enako zgradili na novo. Spodaj bodo poslovni prostori, zgoraj pa štiri stanovanja oziroma kakor se bodo dogovorili z možnim kupcem. Obljubljajo, da bo prenova končana do konca leta.

Svet za varstvo okolja pri OK SZDL

Buden nadzor nad posegi v okolje

Svet za varstvo okolja pri OK SZDL, ki mu predseduje Vojko Štanfelj, je tik pred novembrskimi prazniki sklical javno tribuno, na kateri naj bi opozorili na nerešene stvari v srednjeročnem planu, predvsem pa na kršenje 35. člena zakona o vodah. Glavni razlog sklica naj bi bil strah pred tem, da bi šel mimo kritičnih oči javnosti projekt kanalov meliorizacije, s katerim naj bi se nedopustno posegalo v

nekaterih pretiravanj (struga Sajevca med Bukovščico in Ugarjem), ki jih bo potrebno čimprej sanirati. Na večino drugih očitkov je odgovoril s protiočitkom, češ zakaj se varstveniki niso oglasili ob problemu s čistilno napravo, hkrati pa dal osebno jamstvo, da na terenu ni nobenih gradbenih posegov, ki bi bili lahko sporni.

S. H.

Kaj storiti, da bomo spremenili naš uničevalni odnos do okolja, do narave? Raznovrstna nasnaga in odpadki gotovo ne sodijo kamorkoli v naravi!

okolje, po nekaterih virih pa naj bi se celo že pričelo z zemeljskimi deli.

Ob tem so prišli na dan že stari, a še vedno nepravilni računi do varstvenikov narave: od onesnaženega izvira pitne vode (Obhr) do uničene struge v Dolenji vasi in vprašanja smiselnosti regulacije (zato, da se je »ponucal« denar, ki je šel predvsem v žep obrtnikov s težko mehanizacijo), od nedopustnega uničevanja živalstva in rastlinstva zaradi nestrokovnih posegov (npr. nasipanje apnenčastih skal na škodlasto podlago v Ortneku) do konkretnih predlogov za sanacijo Bistrice (čistilna naprava v Sodražici in manjša uporaba umetnih gnojil). Predstavniki kmetijske zadruge so opozorili na razliko med regulacijo in meliorizacijo ter stopili v bran slednje, češ da se takrat, ko se je Ribnica širila na plodno zemljo, ni nihče razburjal, z meliorizacijo pa se samo sanira izgubljeno. Zavrnili so obtožbe na račun kmetov, da so uničevalci okolja z umetnimi gnojili in zavrnitev utemeljili z ekonomističnim argumentom, da se na poljih ribniških trgovin še nikdar niso znašle ribe iz ribniških voda ali divjačina, da pa v občini pridelajo dovolj mesa in mleka za oskrbo domačega prebivalstva. Predstavniki projektivnega biroja je opozoril, da so šele v fazi zbiranja mnenj in soglasij za izdelavo projekta in da je gradivo v razpravi le zemljevid območja, na katerega naj bi se vse pripombe šele vrisale. Razpravljal je tudi predsednik izvršnega sveta, ki je zavrnil očitke na račun nepotrebnosti regulacij, saj odkar funkcionira regulacijski sistem, Ribnica še ni bila poplavljen, brez teh posegov pa bi bilo nemogoče izgraditi tudi sistem kanalizacije. Priznal je, da je prišlo do

V ribniških sindikatih se pripravljajo na izvolitev novega neprofesionalnega predsednika občinskega sveta zveze sindikata. Doseđanj predsednik Tone Prus ne želi ponovno kandidirati. V postopku evidentiranja je Rikov sindikat predlagal svojega člana, dolgoletnega sindikalnega funkcionarja in prekaljenega družbeno političnega delavca Franceta Prelesnika. Kandidat je med ostalimi sindikalnimi organizacijami in v občinskem sindikalnem vodstvu dobil vso podporo in bo (gotovo) izvoljen na seji občinskega sveta sredi februarja.

Franceta Prelesnika gotovo ni treba posebej predstavljati. Znan ni le v Ribniški dolini, temveč po vsej Sloveniji, med drugim predvsem kot dolgoletni sindikalni delavec. Rodil se je 21. septembra 1948 v Nemški vasi, je strojni tehnik, zadnja leta pa v Riku vodi oddelek organizacije.

Vrsto let aktivno deluje v socialistični zvezi, v krajevni skupnosti, v delegatski skupščini, kjer je vodja delegacije KS Ribnice in podpredsednik zbora krajevnih skupnosti, je zavzet gasilski funkcionar, vedno in povsod pripravljen poprijeti za nujno delo. Več let je bil predsednik Rikovega sindikata, deloval je v občinskem sindikatu, tudi kot predsednik sindikata kovinarjev (je tudi član republiškega odbora sindikata kovinarjev), več let pa je bil

Gibanje prebivalstva

Smo vedno starejši

Ribnica spada med manjše občine v Sloveniji. Ob popisu leta 1981 je imela Ribnica 12.134 prebivalcev. Delež njenega prebivalstva v slovenskem je znašal 0,64 %.

Gostota prebivalstva na km² (1981) je bila 47,4 v Sloveniji pa 93,4.

Starostna struktura prebivalstva ob popisih 1971, 1981 in konec leta 1987 v Ribnici in Sloveniji je prikazana v tabeli 1.

Tabela 1:

struktura v %

Starostni interval	Ribnica			Slovenija	
	1971	1981	1987	1981	1987
do 14 let	25,9	22,8	22,5	23,0	21,5
15 – 49 let	46,5	48,8	48,3	51,3	51,7
50 in več let	27,6	28,4	29,2	25,4	26,8
neznano				0,3	
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

V letu 1987 je imela Ribnica 12.610 prebivalcev.

Po sedmih letih ugotavljamo, da se je delež ribniškega prebivalstva v slovenskem zmanjšal na 0,63 %.

Da se je gostota prebivalstva na km² (1987) v Ribnici povečala na 49,3 ali za 4 %, v Sloveniji na 98,5 ali za 5,5 %.

Starostna struktura prebivalstva pa kaže padanja števila prebivalstva v starostnem intervalu 0 – 14 let ter rast števila prebivalstva v starostnem intervalu od 50 let naprej.

Naj informacijo zaključimo z ugotovitvijo, da se ribniško prebivalstvo vedno bolj stara.

Fanči Tekavec

Nov predsednik sindikata

tudi predsednik sindikata sozda ZPS – slovenske strojogradnje.

Prepričan je, da sindikat po starem ne more in ne sme več delati. Praksa je to ničlikokrat potrdila. Povsod si prizadeva, da bi postal sindikat bolj zaščitnik delavcev, da bi postal dejanska delavska organizacija. V to smer si prizadeva tudi sedanje republiško sindikalno vodstvo. Če naj bo sindikat transmisija, naj bo to transmisija za uresničevanje zahtev, želja in potreb delavcev, svojega članstva.

Sam pravi, da niti ni bistvena dilema, če je sindikat politična ali nepolitična organizacija, samo da je resnično delavska, članska. Je pa delo z ljudmi in za ljudi kar precej politično

delo. V prihodnje naj bi sindikat ne bil več »kimalni organ« nikomur in nikjer, v nobenem okolju.

Sindikat, kakršen je bil do zdaj, nima kdo ve kako trdne baze. Korak naprej v delovanju organizacije bi bil tudi v bolj profesionalnem pristopu k izvajanju sindikalnih nalog. Večji kolektivi z nad tisoč delavci bi vsekakor morali imeti profesionalne sindikalne delavce. Taki delavci bi imeli do svojega dela ne le drugačen pristop, temveč tudi večjo odgovornost – predvsem do članstva.

V občini Ribnica imajo sedaj tri odbore sindikata po dejavnostih – kovinarji, lesarji – gozdarji ter izobraževanje. Močno nameram aktivirati te naše sindikalne odbore, pravi kandidat za sindikalnega predsednika Prelesnik. Čakajo nas težki časi, ki se jih vsi morda niti ne zavedamo. Posebno nekatere dejavnosti v občini bo prihodnost dodatno prizadela, to so kolektivi, katerih matična podjetja imajo sedež izven naše občine. Nikomur v občini pa ne sme in ne more biti vseeno, kako živi in diha katerikoli delovni kolektiv. Sindikalnim delavcem še najmanj, je pribil France Prelesnik!

Prepričani smo, da bo novi sindikalni predsednik v naši občini močno poživil sindikalno delo in stvari poskušal postaviti na pravo mesto. Pri tem mu želimo veliko uspeha.

Obvoznica — kdaj, kje in kakšna?

Na področju prometa v Ribnici in pri urejanju posameznih ulic smo zadnja leta in predvsem lansko leto res veliko naredili. Kot priprava na obnovo glavne ribniške ulice, Šeškove, sta bili temeljito obnovljeni najprej Partizanska in Kolodvorska ter delno Šolska ulica. Slednja je s Partizansko prevzela vlogo začasne obvoznice med obnovo Šeškove ulice lansko leto.

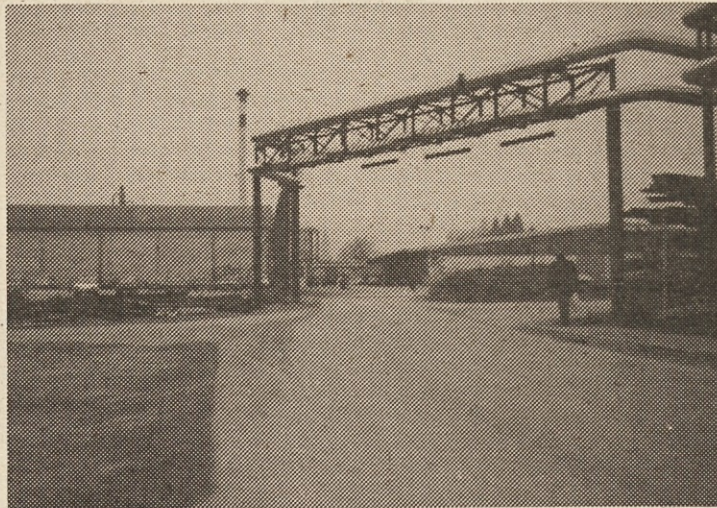
Obnova glavne ribniške ulice se je lani od pozne pomladi zavlekla v pozno jesen, določena dela pa bo treba postoriti še letos. Na Komunalni skupnosti so povedali, da so opravljena vsa načrtovana dela. V cestno »podzemlje« je vgrajen tudi kasnejši toplovod, na katerega bodo najprej priključili objekte v novem kareju ob Urbanovi ulici, kasneje, ko bo urejena osrednja toplotna (razširjena Inlesova toplotna), pa se bodo lahko priključevali tudi drugi koristniki. Dela so stala milijardo in sto milijonov din, plačano pa je tudi tisto, kar bodo gradbinci morali opraviti še letos.

V zadnjih dveh letih smo v prometnem režimu v Ribnici doživeli dve ali tri spremembe, ki so nekatere šokirale. Najprej — Kolodvorska ulica ni bila več prednostna! Precej razbite pločevine in tudi nekaj malega krvi bi lahko našli na križišču pri gasilskem domu. In to kljub številnim opozorilom in posebni osvetlitvi križišča. Pod konec lanskega leta, ko je

Partizanska s Šolsko postala dejaska začasna obvoznica, je bila zmeda še hujša in stvar je uredil šele semafor. Dolgo časa smo ga zavidali Kočevju, ki so si semafor, smo zlobno trdili, omislili zgolj zaradi voznških izpitov. Zdaj ga imamo tudi mi, pa ne zaradi izpitov (tudi pri tem bo prišel prav) ali fovšije Kočevju, ampak res zaradi nje. In tretji prometni »šok« pomeni delna zapora prometa skozi Ribnico oziroma njegovo preusmeritev na »obvoznico« — Partizansko ulico. Če smo se križiščem »pri Žulju« še nekako zdogali in se navadili nanj (tudi bolj pregledno je), nam zadeva nikakor ne gre od rok na južnem koncu, na pravokotnem odcepu v Hrvači. Prve dni je bilo kar nekaj resnejših nesreč. Izdana so bila posebna obvestila, cestarji so postavljali vedno nove znake, križišče posebno osvetlili, dodali znake prepovedi, ustavljanja, obvezne smeri, utripajoče luči. Počasi se pač privajamo, promet se izogiblje zapletenih ovinkov skozi Ribnico, Ribnica se je rešila najhujšega prometa.

Seveda stvari z obvoznico okrog Ribnice še niso končane. Vse dosedanje je začasno, dokler ne bomo dobili prave obvoznice, ki pa ni več stvar ribniških dejavnikov in denarjev, pač pa republiške cestne skupnosti.

Precej razgovorov je že bilo o tem in nekaj je tudi že narejenega. Seveda obvoznice ne bomo imeli že jutri. Nekaj

Prehod preko železnice pri Riku. Ta del Ribnice, ki se imenuje Lepovče, sploh nima pravega dovoza. Kolodvorska ulica od postaje do prehoda je železniško »dvorišče«, nekdanja Struška ulica, ki to še ni prenehala biti, pa poteka skozi Inles. Pred zimo so Inlesovci poskušali z zapornicami zapreti ulico. Rešitev za ves ta del Ribnice je nov dovoz v Lepovče, ki mora biti del bodoče ribniške obvoznice.

daljš bo treba čakati nanjo, pri tem pa stvari načrtovati smiselno in dolgoročno.

Prvotno je bilo mišljeno, da bi se cesta — obvoznica od sedanje odcepila med Bregom in Ribnico, peljala skozi Lepovče in za Rikom ter se nekje v Hrvači spet priključila na magistralno cesto. Obvoznica ima smisel, če se primerno odmakne od naselij in bistveno z

njo ne posegamo v prostor. V našem primeru mora dvakrat prečkati železniško progo, pri tem pa je treba zgraditi podvoz ali nadvoz ali avtomatizirano nivojsko križišče. Nobena stvar ni poceni.

Jože Mihelič s Komunalne skupnosti je povedal, da so doslej izdelane variantne rešitve, od katerih naj bi do 15. februarja izbrali najboljšo. Predlogi so zdaj v razpravi in strokovnih krogih. Obravnavajo okrog sedem možnih variant. Obvoznica naj bi se verjetno začela že pri Žlebiču, peljala za Dolenjimi Lazi in ob robu novega bodočega naselja Hrastje in Lepovče za Rikom in spet čez progo nazaj proti magistrali. Kje bi se priključila na staro cesto, ni znano. Tu je največ variant, vse do priključka za Dolenjo vasjo.

Eden najpomembnejših delov obvoznice je dovoz v Lepovče in do Rika. Obe cesti, ki vodita v ta del Ribnice, sta v bistvu »dvorišča« — železnice oziroma Inlesa. Nujen je podaljšek ceste mimo Melesa do Lepovč. To je eden možnih priključkov na obvoznico oziroma njen izvoz na magistralno cesto.

Odločitev o najprimernejši varianti obvoznice verjetno ne bo sprejeta brez hude krvi, kakor nam zadnja leta kažejo sprejemanja nekaterih odločitev, nujna pa je zaradi rezervacije zemljišč. Letos pa je verjetno nujna ureditev priključka na magistralno v Hrvači.

Po izbiri možne variante sredi februarja naj bi pričeli z idejnim projektom, ki je že plačan, narejen pa naj bi bil do sredine maja. Zadevo je treba vključiti v spremembo občinskega srednjeročnega plana in pripraviti lokacijski načrt. Potem bomo pa le želeli, da bi bilo čim prej in čim boljše ter vsem v zadovoljstvo urejeno in narejeno.

Iz kočevske smeri proti Ljubljani je treba malo pred Ribnico ostro zaviti desno na obvoznico po Partizanski cesti. Kdor hoče v Ribnico, mora temeljito proučiti vse prometne znake in če z desne nihče ne prihaja, lahko pelje naravnost v mesto. Sicer je bolje počakati. Križišče, če naj bo to trajnejše, bo treba letos boljše urediti, razširiti, narediti varnejšega.

Partizanska ulica pred križiščem s Kolodvorsko. Prometno zmedo, šok za večino udeležencev, je uredil šele semafor. Tudi zato, ker trenutna ribniška obvoznica poteka mimo šole. Tako je najboljše poskrbljeno za varnost udeležencev v prometu in še posebej otrok.

Avtobusno postajališče v Ribnici je po prenovi Šeškove ulice lepše, večje, preglednejše. Nova avtobusna postaja bo nekoč kasneje nekje drugje.

Avto moto društvo Ribnica v letu 1988

Avto moto društvo Ribnica v svojih vrstah združuje že 748 članov, kar je 34 članov več kot leta 1987. Tako smo v letu 1988 presegli plan članstva za 9 % oz. imamo 10 % več članov kot leta 1987. Število članov se iz leta v leto povečuje, saj če je voznik član AMD, ima velike ugodnosti, kot so:

- brezplačen prevoz v nesreči poškodovanega vozila, če ga ni možno samostojno peljati po cesti, ne glede na razdaljo po vsej Jugoslaviji in še 100 km izven meje;
 - brezplačne storitve službe Pomoč – informacije na cesti, ko se nam vozilo pokvari, potrebno je plačati le rezervne dele;
 - 10 % popust pri kasko zavarovanju;
 - 10 % popust v avto kampih širom Jugoslavije;
 - garantno pismo za tujino, pravni nasveti, klic v sili;
 - storitve s članskim popustom: vlečna služba, testiranje motorja in podvozja, varnostni test, hitro polnjenje baterij, zamenjava avto plaščev in uravnoteženje koles;
 - brezplačne storitve: kontrola in nastavitve žarometov, testiranje zavor in kontrola hladilne tekočine;
- Te storitve nudi Avto moto zveza Slovenije za vse člane v svojih bazah po Sloveniji.

Seveda dobiva član AMD tudi brezplačno Motorrevijo vsaka dva meseca in letos s članskim materialom tudi Avto-karto Slovenije.

Za članarino, ki letos znaša 60.000 din, so to za člana AMD velike ugodnosti.

Avto šola pri AMD Ribnica tudi zelo uspešno deluje. V letu 1988 smo organizirali 7 tečajev iz cestno-prometnih predpisov. Skupno je tečaje obiskovalo 236 kandidatov. Prvič je tečaj opravilo oz. izpit iz tečaja 147 kandidatov, kar je 62 %.

Organizirali smo tudi tri tečaje za varno delo s traktorji in traktorskimi priključki, kar je pogoj, da kandidat dobi na podlagi »B« kategorije tudi izpit za traktor. Te tečaje opravlja Srednja kmetijska šola »Grm« iz Novega mesta.

V letu 1988 je opravilo izpit za »B« kategorijo v naši avto šoli 209 kandidatov, za traktor 4 kandidati in za »A« kategorijo 5 kandidatov.

Uspehi na izpitih so skromno rečeno zelo dobri, saj je iz teorije prvič opravilo

izpit 152 kandidatov – kar je 71 %, iz praktične vožnje pa prvič 142 kandidatov – kar je 67 %. Vsekakor gre za tako dober uspeh zasluga inštruktorjem, ki se pri svojem delu zelo trudijo, saj včasih ni enostavno kandidata naučiti vožnje.

Velikokrat kandidati postavljajo vprašanje: »Koliko ur vožnje pa bom moral imeti?« Vedno jim povemo, da toliko, da bo znal samostojno in pravilno peljati vozilo. No, v letu 1988 so kandidati iz naše avto šole opravili povprečno 27,4 moto ure. To je sorazmerno malo, saj je drugje povprečje večje. Se pa tudi pri nas povprečje iz leta v leto povečuje, saj sodoben promet zahteva vedno več znanja.

Avto moto društvo Ribnica je v letu 1988 sodelovalo oz. delovalo na več področjih. Organizirali smo:

- kolono za položitev venca v Jelenovem žlebu ob občinskem prazniku,
- testiranje motorja za člane AMD Ribnica v Ribnici, kar pa se ni realiziralo, ker je bilo premalo prijavljenih, izvedli:

- predavanja po Osnovnih šolah o varnosti na cesti, predvajali smo tudi filme na to temo,

- seminarje po delovnih organizacijah (čeprav ne povsod, ker vsi niso bili zainteresirani) za njihove poklicne voznike o varnosti na cesti in o spremembah Zakona o varnosti cestnega prometa,

- dopolnilno izobraževanje za voznike inštruktorje iz cestno prometnih predpisov, pedagogike, psihologije in vožnje,

- pri ureditvi prometa in prometne signalizacije v občini Ribnica,

- pri kolesarskih izpitih in tekmovanju »Kaj veš o prometu?«

- s Svetom za vzgojo in preventivo v cestnem prometu.

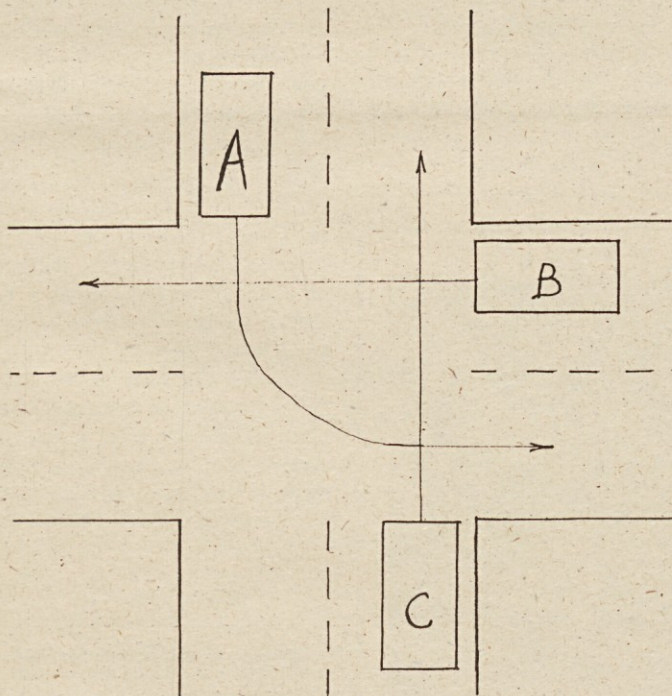
Večkrat smo naše sodelovanje ali usluge ponudili raznim organizacijam, ki pa se jih premalo poslužujejo, čeprav so bile največkrat brezplačne.

Tako je delovalo Avto moto društvo v letu 1988. Vse naloge in plane za leto 1989 pa bomo sprejeli na skupščini AMD, ki bo v februarju. O tem pa kdaj drugič.

Vsem članom AMD Ribnica in vsem voznikom želimo srečno vožnjo v letu 1989, ravno tako pa tudi srečno vsem udeležencem v prometu.

Alojz Mihelič

Pojasnitev desnega pravila v kombinaciji s pravilom srečanja po novem zakonu o varnosti cestnega prometa

V Sloveniji smo si desno pravilo, kadar je šlo za kombinacijo s pravilom srečanja (med vozilom A in C je pravilo srečanja) drugače razlagali kot v ostalih republikah in tudi v Evropi. Tako smo v takem položaju vozil dali prednost desnemu pravilu in so vozila peljala v zaporedju: – A, B, C.

Po novem letu pa smo tudi v Sloveniji sprejeli enotno pravilo. Tako peljejo vozila po naslednjem zaporedju:

prvo zapelje vozilo A in to le do sredine križišča (ker ne sme naprej zaradi vozila C, ker je med njima pravilo srečanja), nato prvo prevozi križišče voznik vozila B (ker je desni pred vozilom C), nato vozilo C in nazadnje vozilo A.

Če pa vozilo B ne bi moglo prvo prevoziti križišča, ker bi mu vozilo A zapiralo pot v križišču, pa po sporazumu prvo prevozi vozilo C.

Povejmo še to, da je takih križišč – enakovrednih – zelo malo.

Alojz Mihelič

Interesi upokojenih in aktivnih delavcev so enaki

Društvo upokojencev Ribnica, ki šteje 600 članov, je imelo v nedeljo, 22. januarja 1989 letno konferenco, na kateri so obravnavali delovanje društva v preteklem letu in sprejeli delovni program za letošnje leto. Po konferenci je bilo družabno srečanje.

V nabitto polni restavraciji Doma JLA v Ribnici se je kmalu po deseti uri pričel uradni del konference oziroma letnega srečanja članov tega društva. Predsednik društva je v prvem delu podal obširnejše poročilo o delu društva in njegovih organov v preteklem letu, ki je bilo dokaj pestro in uspešno z ozirom na skromne materialne možnosti društva, ki se v pretežnem delu samofinansira na osnovi članarine in osebne participacije pri izvajanju posameznih aktivnosti.

Posebej zanimiv pa je bil drugi del konference, ko je bil predlagan in obravnavan program dela in aktivnosti društva za letošnje leto. Iz tega dela povzemamo nekaj misli predsednika društva, ki jih je uvodoma podal kot vsebinsko-interesno osnovo upravičenosti obstoja in delovanja društva upokojencev. Vprašal se je ali je društvo ustanovljeno zgolj iz društvenih oziroma osebnih interesov članov društva ali pa ima delovanje društva tudi širšo družbeno vsebino oziroma ali s svojim delom društvo uresničuje tudi širše interese.

Res je, da je precejšen del aktivnosti usmerjen v to, da se vsestransko izboljša kvaliteta življenja upokojencev in sicer z organiziranjem različnih rekreativnih, kulturnih, socialnih, zdravstvenovarstvenih in drugih aktivnosti, kar je povsem družbenega značaja in v interesu članstva. Vendar po istem principu deluje tudi večina drugih društev kot so lovci, ribiči, planinci, čebelarji itd. Izjema so le humanitarne organizacije (Rdeči križ), ekološka društva, gasilci in še nekateri drugi, pri katerih je prevladujoč širši družbeni interes.

Drugi del aktivnosti društva upokojencev pa je širšega družbenega pomena in znatno presega ozke družbene okvire. Društva upokojencev so združena v Zvezi društev upokojencev Slovenije in v tej obliki zelo tesno sodelujejo s Skupnostjo pokojninskega in invalidskega zavarovanja (SPIZ) na področju zaščite, oblikovanja in izboljševanja pravic delavcev iz naslova minulega dela, kamor spadajo seveda tudi pokojninske pravice. Cilj slehernega človeka je, da si ustvari primerno in človeka dostojno življenje tudi v svoji starosti. Zato je njegova naravna pravica, še zlasti pa delovnih ljudi, ki ustvarjajo ali so ustvarjali

narodni dohodek, da se nenehno borijo, da se v družbi oblikujejo in uzakonijo takšni odnosi v sistemu delitve narodnega dohodka, ki omogočajo, da bodo delovni ljudje po 35. ali 40. letih aktivnega dela imeli zagotovljene osnovne pogoje za normalno življenje tudi po upokojitvi. To pomeni, da se prizadevajo za primerne pokojnine (starostne, invalidske, družinske) in vse druge pravice, ki izvirajo iz minulega dela.

Ta prizadevanja pa seveda daleč presegajo družbene okvire, saj je to interes vseh upokojencev ne glede ali so člani društva ali ne in ravno tako je to tudi interes vseh aktivnih delavcev, ki bodo prej ali kasneje tudi sami postali upokojenci. Aktivnosti za zaščito in izboljšavo pravic delovnih ljudi iz minulega dela pa se ne izvajajo samo na republiškem nivoju, pač pa tudi na zborih delegatov SPIZ-a v okviru občine.

Ta dejstva jasno dokazujejo, da aktivni delavci in upokojenci nimajo različnih interesov, ampak v vseh pogledih le skupen oziroma enoten interes. Nihče za nikogar ne dela! Kajti delavec, ki je 40 let vsak mesec odvajal od svojega osebnega dohodka prispevek za pokoj-

ninsko zavarovanje, si je svojo pokojnino ustvaril sam. Ta enotni interes obeh kategorij pa bi bilo potrebno tudi tesneje povezati in na ustreznih osnovah oblikovati medsebojne odnose aktivnih in upokojenih delavcev, kar naj bi bila ena izmed programskih usmeritev sindikata.

Nadalje je tekla beseda tudi o odnosih med upokojenci in združenim delom. Opazajo se zelo velike razlike v odnosih posameznih organizacij združenega dela in drugih institucij do svojih upokojenih delavcev.

Na tem področju zasluži priznanje podjetje RIKO, ki poleg vseh ugodnosti daje svojim upokojencem tudi zanimive denarne nagrade in hkrati tudi materialno podpira Društvo upokojencev. Po drugi strani pa imamo tudi primere, ko upokojenec od svoje bivše organizacije, pri kateri je bil zaposlen, ne dobi niti novoletne čestitke.

Upokojenci so zelo skromni in so zadovoljni ter hvaležni tudi za minimalne materialne prispevke in pomoč. Prošnjo, ki jo upokojeni delavci (ali v njihovem imenu društvo) naslovijo na svojo bivšo delovno organizacijo, bi zelo težko okvalificirali kot nadležno prosjačenje,

ampak kot povsem upravičeno njihovo moralno pravico, izvirajočo iz minulega dela. Dodelitev materialne pomoči pa pomeni moralno dolžnost podjetja do svojih nekdanjih sodelavcev in soustvarjalcev premoženja, s katerim upravlja sedanja generacija aktivnih delavcev.

Prostor nam ne dopušča, da bi predstavili bralcem tudi delovni program Društva upokojencev Ribnica za leto 1989, ki je dokaj obširen.

Zanimiva je bila tudi informacija, da bo v okviru Zdravstvenega doma Ribnica v kratkem pričela delovati posebna ambulanta za starostnike in borce, ki jo bo vodil specialist – gerontolog dr. Ladislav Andoljšek, ki je bil tudi gost na konferenci in je vse prisotne toplo pozdravil in izrazil svoje globoko zadovoljstvo nad programiranimi aktivnostmi društva ter tudi svojo pripravljenost za vsestransko sodelovanje z društvom in sicer z vrsto predavanj, ki jih bo pripravil za upokojence.

V tem delu konference je bila dokaj živahna razprava tako članov društva kot vabljenih gostov, ki so tudi izrazili svojo pripravljenost za sodelovanje pri izvajanju programiranih nalog društva.

Po končanem uradnem delu je bilo skupno kosilo obogateno s sladko kapljico. Za zabavo pa je poskrbel solo ansambel »Koko«. Seveda tudi ta veseli del konference ni bil financiran iz družbenih ali društvenih sredstev, ampak je bila tudi za ta priboljšek potrebna participacija iz lastnega žepa.

Kar lepo in prijetno je bilo gledati vesele, nasmejane in dobro razpoložene »fante in dekleta«, ki so se vrteli ob domačih vižah na plesišču, saj je kaj takega za marsikoga izmed njih in morda tudi za večino tudi edina priložnost v letu.

A. M.

Na nedavnem srečanju ribniških upokojencev je sodeloval kot gost (in nekoč v daljnji prihodnosti tudi upokojenec) tudi dr. Ladislav Andoljšek iz ribniškega zdravstvenega doma. Z dvignjeno desnico in njenim kazalcem je le na zunaj podoben zgodovinski gesti in zgodovinskemu dvignjenemu prstu Vinka Hafnerja na 17. seji CK pred poltretjim mesecem. Nikomur ni žugal, saj tudi Hafnerjevo žuganje ni nič zaleglo, kot vidimo danes. Le »fantom« in »puncam« je dopovedoval na zanj svojski način, nas se pazijo (no, saj večinoma kar dobro zgledajo!), da bo imel z njimi kot zdravnik in specialist gerontolog čim manj dela.

OBVESTILO

Delovna organizacija EURO-TRANS RIBNICA obvešča vse lastnike traktorjev IMT Beograd, da smo prevzeli servis za popravilo teh traktorjev. Opravljamo vsa popravila ter servise v garancijskem roku in izven.

Vsa pojasnila lahko dobite v tehnični službi v Goriči vasi ali po telefonu 861-021 v času od 6. do 22. ure. (Na isto številko lahko tudi naročite popravilo).

Naš čas in naše zdravje

Zdravje ni le odstotnost bolezni, je srečen način življenja

Pred leti si je Svetovna zdravstvena organizacija zastavila cilj, da je treba vsem ljudem na svetu zagotoviti osnovne pogoje za zdravo življenje. Ta cilj je kot geslo »Zdravje vsem do leta 2000« postal vsesplošno znan. V bolj razvitih deželah pa so mu dodali še usmeritev, naj bi ljudje čim dlje ostali mladi. Ta cilj pa zahteva zelo dobro in učinkovito preventivno zdravstveno varstvo.

Pri nas smo več kot 40 let skrbeli, da bi bila dostopnost zdravstvenih uslug kar največja. Zgradili smo veliko zdravstvenih ustanov, vzgajali številne strokovne delavce, ki so ob vsakem času pripravljeni zagotoviti zdravstveno varstvo tistemu, ki ga potrebuje. Posebej smo zaščitili občutljive skupine prebivalstva kot so nosečnice, matere z otroci, mali otroci, šolarji in starejši ljudje. Zanje smo ustanovili posebne dispanzerje, katerih delo je skoraj v polovici preventiva, to je preprečevanje najbolj razširjenih in nevarnih bolezni ali stanj. Saj nas prav preventivni pregledi najhitreje opozorijo na spremembe zdravja ali odstopa v razvoju.

Kljub temu pa nas nekateri podatki opozarjajo, da ljudje niso bolj zdravi. Analize Zavoda za zdravstveno varstvo 1975 – 1984 kažejo, da ljudje resda živijo dlje, zato je več starih ljudi, z njimi pa tudi več bolezni obtočil in novotvorb. Okvare na gibalnih so tudi postale zelo razširjene. Leta 1950 so bile še na šestem mestu, leta 1981 pa že na četrtem. Obenem pa so te okvare tudi glavni razlog invalidnosti in rehabilitacijskih postopkov. Zaradi bolezni ostajajo ljudje vse več doma in tudi dalj časa. Mladina ima zaradi pospešenega telesnega razvoja in premajhne telesne aktivnosti vse več okvar na hrbtenici, stopalih in drugem okostju. Skratka, naša družba je še daleč od cilja Svetovne zdravstvene organizacije, zdravstvena služba ima z družbo vred še veliko, veliko dela.

Obenem pa živimo v času in razmerah, ki nam ne obetajo nič dobrega. Vseprisodno se govori o varčevanju, tudi denarja za zdravstveno varstvo ni več toliko kot prej. Ljudje morajo prispevati k ceni zdravstvenih storitev, nekatere je včeraj še plačala zdravstvena skupnost, danes so izvzete, vsak jih mora plačati v celoti. Ljubljanska regija je do nadaljnjega ukinila

zdraviliško zdravljenje, obetajo se še druge neljube spremembe; saj naj bi ljudje še vedno po nepotrebnem iskali pomoč.

Kako naj po eni strani sledimo pozivom Svetovne zdravstvene organizacije in pozivom naših zdravstvenih oblasti, da bi ne razrušili tistega, kar smo zgradili in kar je dobro?

Že dolgo vemo, da mnogotere zelo razširjene bolezni dvajsetega stoletja povzročajo predvsem nezdrav način življenja. Sem lahko štejemo kajenje, alkoholizem, prekomerno uživanje hrane in druge bolezni odvisnosti. Tudi naglica, s katero živimo in vse več dolžnosti, ki nas obremenjujejo, nam ne puščajo časa za zdrav način življenja. Posledice se kažejo kot številni infarkti, nesreče in druge oblike nenadnih smrti.

Zato medicina vse bolj poudarja pomen preventivnega dela, še posebej v splošni medicini, ki po svetu doživlja ponoven razcvet. Preventiva, ki jo lahko nudijo bolnišnice, je le drugotnega pomena. Zlasti zdravniki, ki delamo z mladino, vemo, da vseh možnosti preventive še nismo izkoristili.

Preventivne možnosti so različne in jih je moč izvajati skoraj vedno, čeprav so nekatere oblike take, da jih lahko izvaja samo strokovnjak. S strokovno preventivo pričujemo že pred

rojstvom otroka, preventiva zadeva vse organske sisteme od zobovja do ožilja in vsa starostna obdobja. Kaže se v obliki cepljenj, sistemskih pregledov, merjenj krvnega pritiska, maščob v krvi, telesne teže itd., itd. Vse te aktivnosti morajo biti na voljo vsakomur, če želimo imeti ceno in učinkovito zdravstveno varstvo. Za preventivo sploh ni nikoli prepozno in jo je moč izvajati tudi pri starejših ljudeh.

A zgolj strokovna preventiva ne zadošča. Kaj pomagajo vsi pregledi, če prizadeti z odkritimi dejavniki tveganja ne upoštevajo navodil! Prava, učinkovita preventiva je zato lahko le v sodelovanju zdravstvene službe in družbe. Velike možnosti so v zmanjševanju kajenja, porabe alkoholnih pijač in zdravi prehrani. Neizmerno koristna je redna telesna aktivnost in enaka telesna teža. Vsi imamo veliko znanja in izkušenj, vsi vemo, da zdravi premalo mislijo na bolne in na svoje zdravje.

Zdravje je sploh vrednota, ki se vse bolj poudarja, predvsem vse bolj kot odgovornost posameznika. Kdor sam ne skrbi za lastno zdravje, mu vsa družbena preventivna organiziranost ne more pomagati. Na zdravje ne smemo pomisliti le ko zbolimo, zdravje je treba varovati in negovati. Želja, ostati čim dlje mlad, je nedvomno prisotna v vsakem od nas, le doseči je ni moč brez lastne aktivne udeležbe. Kdor to zmore, pa na zdravje ne gleda več kot na odstotnost bolezni, ampak mu to pomeni tudi kulturne in srečen način življenja.

Preventiva je v primerjavi z zdravljenjem enostavna, poceni in vsekakor ne škoduje.

Dr. Alenka Volje

S samoprispevom zgrajen zdravstveni dom v Ribnici

OBVESTILO

vojaškim invalidom ter uživalcem družinske invalidnine po zakonu o temeljnih pravicah vojaških invalidov in družin padlih borcev

Služba za varstvo borcev NOV in vojaških invalidov naše občine vas želi seznanimi z dopolnilnim varstvom vojaških invalidov in družinskih invalidov upravičencev po republiškem zakonu o vojaških invalidih (Ur. list SRS, št. 24/85). Po tem zakonu imajo namreč vojaški invalidi in uživalci družinske invalidnine, ki se izključno ali pretežno preživljajo s prejemki po zveznem zakonu o temeljnih pravicah vojaških invalidov in družin padlih borcev, pod določenimi pogoji pravico do invalidskega dodatka.

Upravičenci so vojaški invalidi I. do V. skupine ne glede na starost in zmožnost za delo in drugi vojaški invalidi ter uživalci družinske invalidnine, ki so dopolnili 60 let starosti (moški) oz. 50 let starosti (ženske) ali so popolnoma pridobitno nezmožni.

Vsi ti morajo izpolnjevati naslednja pogoja:

1. da niso v delovnem razmerju in da ne opravljajo samostojne gospodarske ali poklicne dejavnosti
2. da del rednih prejemkov na upravičenca ne dosegajo osnove za invalidski dodatek.

Osnova za ugotavljanje pravice in za določanje višine invalidskega dodatka je najnižja pokojnina za polno pokojninsko dobo, ki jo določi Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS in bo za letošnje leto določena v začetku leta.

V kolikor upravičenec in njegovi družinski člani nimajo rednih prejemkov, je invalidski dodatek enak najnižji pokojnini za polno pokojninsko dobo (konec preteklega leta je znašala 376.070.– din).

V primeru, da upravičenec in njegovi družinski člani imajo redne prejemke (in ob izpolnjevanju pogojev iz 1. točke), pa lahko upravičenec pridobi pravico do invalidskega dodatka, kolikor znesek (ki se dobi tako, da se seštejejo prejemki upravičenca, zakonca in vzdrževanih družinskih članov ter delijo nanje), ne presega zneska najnižje pokojnine. Razlika med deležem prejemkov na upravičenca in zneskom najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo predstavlja invalidski dodatek.

Prejemki, ki se upoštevajo pri odmeri, so vsi redni prejemki upravičenca in njegovega zakonca (starostne, invalidske in družinske pokojnine, varstveni dodatek k pokojnini, katastrski dohodek zemljišča, osebni dohodek zakonca ipd.), prejemki ostalih družinskih članov pa le v primeru, če so vzdrževani (otroci, ki se redno šolajo, invalidni otroci, starši). Poudarjamo pa, da se ne upoštevajo prejemki po zveznih predpisih o temeljnih pravicah vojaških invalidov in družin padlih borcev (osebna in družinska invalidnina, dodatek za postrežbo in tujo pomoč, ortopedski dodatek), prejemki po zakonu o civilnih invalidih vojne (civilna invalidnina, dodatek za postrežbo in tujo pomoč) ter nekateri

drugi prejemki (dodatek za postrežbo in tujo pomoč po predpisih SPIZ). Vsi prejemki se štejejo iz decembra preteklega leta, razen osebnega dohodka zakonca, pri katerem se šteje povprečni mesečni osebni dohodek iz preteklega leta. Redni prejemki upravičenca se upoštevajo v višini 80 %, prejemki zakonca in vzdrževanih družinskih članov pa v višini 50 %.

Polg pravice do invalidskega dohodka lahko upravičenci pod posebnimi, z zakonom določenimi pogoji uveljavijo tudi dodatek za postrežbo in tujo pomoč ter dodatek za samohranilce, ki znašata 60 % najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo.

Kolikor torej vojaški invalidi in uživalci družinske invalidnine po padlih in umrlih borcih in vojaških invalidih menite, da izpolnjujete navedene pogoje, vam svetujemo, da vložite pri službi za varstvo borcev in vojaških invalidov občine ustrezno zahtevo (pisмено ali ustno na zapisnik). Zahtevi priložite pokojninsko nakaznico iz decembra 1988 za vas in za zakonca, potrdila o morebitnih drugih rednih prejemkih (potrdilo o povprečnem OD zakonca, če je ta še v delovnem razmerju), druga potrdila in dokumentacijo pa bo po uradni dolžnosti priskrbel upravni organ, ki vodi postopek.

Ana Dejak

Dediščina – naš ponos in skupna skrb

Da ne bo pomote! Ne gre za kakršnokoli dediščino, pač pa sem v tem sestavku hotel opozoriti na tisti del premične in nepremične naravne in kulturne dediščine, za katero smo kot posamezniki in družba dolžni skrbeti, jo ohranjati sedanjim in bodočim rodovom. Kulturna nekega naroda se prav gotovo meri in odraža tudi po tem, kolikšna skrb se odmerja popisu, varovanju in ohranjanju vseh vrst dediščine. Pomena dediščine se je zavedala tudi širša mednarodna javnost, saj so bili v okviru le te sprejeti pomembni dokumenti v zvezi z varovanjem dediščine, katerih podpisnik je tudi naša država. V Sloveniji ureja to področje Zakon o naravni in kulturni dediščini, sprejet leta 1980. Pa si pogledimo, kako je zakon opredelil naravno in kulturno dediščino.

Naravna in kulturna dediščina so nepremičnine, premičnine in njihove skupine, območja in posamezni deli narave, ki imajo za Slovenijo ali njeno ožje območje kulturno, znanstveno, zgodovinsko ali estetsko vrednost. Dele naravne in kulturne dediščine, ki imajo prej navedene lastnosti, razglase pristojni organi za kulturne in zgodovinske spomenike ali za naravne znamenitosti.

Kulturni in zgodovinski spomeniki so lahko posamezni premični ali nepremični predmeti, naselja ali njihovi deli, območja in zbirke. Po svojih značilnih lastnostih so: arheološki, zgodovinski, umetnostni in arhitektonski, urbani, etnološki in tehnični spomeniki. Pa si oglejmo, kaj razumemo pod posamezne značilne lastnosti kulturnih in zgodovinskih spomenikov.

Arheološki spomeniki so zemljišča, ki vsebujejo posebno pomembne sledove človeškega delovanja v zgodnjih zgodovinskih obdobjih in posebno pomembni predmeti teh obdobji.

Zgodovinski spomeniki so območja, naselja ali njihovi deli, predmeti ali zbirke predmetov, ki so posebnega pomena za zgodovino na

naših tleh. Zgodovinski spomenik je tudi arhivsko gradivo.

Umetnostni in arhitekturni spomeniki so posamezne oblikovane stavbe in skupine stavb, oblikovani prostorski in javni spomeniki, umetnostno pomembne sestavine stavbarstva, arhitekture in umetniško pomembni detajli, slikarski, kiparski, grafični in drugi umetniški in oblikovani izdelki in predmeti umetnostne obrti, ki štejejo za najvišje dosežke umetnosti, oblikovanja in arhitekture pri nas.

Urbanistični spomeniki so lahko mesta ali vaška naselja ali deli naselij, ki so najznačilnejši ali najvišji dosežki v oblikovanju prostora.

Etnološki spomeniki so lahko območja, stavbe, skupine stavb in premični predmeti vsakdanje rabe in oblikovani izdelki, ki izpričujejo način življenja in ustvarjalnosti slovenskega naroda in drugih narodov in ljudstev na našem območju.

Tehnični spomeniki so lahko stavbe in skupine stavb, orodja, naprave in stroji ter drugi predmeti, ki pričajo o razvoju proizvodnih sredstev in tehnične kulture.

Naravne znamenitosti so lahko po svoji namembnosti, ter pomenu narodni parki, regijski parki, krajinski parki, naravni rezervati, naravni spomeniki, spomeniki oblikovane narave ter ogrožene rastlinske in živalske vrste. Da vsega o naši dediščini le ne bo preveč, bom podrobneje o posameznih naravnih znamenitostih kaj več morda napisal v prihodnjih številki.

Ob koncu še nekaj besed o tem, kdo po strokovni plati skrbi za varstvo naravne in kulturne dediščine pri nas in do kje smo pri varovanju le te v občini Ribnica. Strokovna skrb varovanja je poverjena Ljubljanskemu regionalnemu zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine, za arhivsko gradivo strokovno skrbi Ljubljanski arhiv, medtem ko za

premično naravno in kulturno dediščino še nimamo pooblaščenih strokovnih organizacij – muzeja.

Ker pa je tudi to zakonska obveza, se dogovarjamo, da bi strokovne naloge tega področja poverili Dolenjskemu muzeju iz Novega mesta.

Na predlog pooblaščenih organizacij za varstvo naravne in kulturne dediščine upravni organ za kulturo predlaga skupščini občine in skupščini kulturne skupnosti v sprejem odlok o razglasitvi posameznih delov naravne in kulturne dediščine za znamenitosti oziroma spomenik. Tu smo v Ribnici šele na začetku, saj do pred kratkim nismo razglasili še nobenega

dela dediščine. Pomanjkanje sredstev za te namene

je bila osnovna ovira, saj nam objektov za razglasitev ne manjka. Začetni korak pa vendarle predstavlja začasna razglasitev starega mestnega jedra Ribnice za kulturni in zgodovinski spomenik, temu pa bo sledila trajna razglasitev soteske »KADICE« za naravno znamenitost.

Vsak začetek pravimo da je težak, tudi naš je bil. Zato naj bo nadaljevanje uspešnejše. Še pomembnejše pa je to, da nam niti zakoni niti odloki in ne same strokovne institucije še ne morejo zagotoviti učinkovitega varovanja dediščine, pač pa je najpomembnejši razvoj zavesti v vsaki skupnosti in posamezniku o nujnosti varovanja in ohranjanja premične in nepremične naravne in kulturne dediščine. Ta zavest pa se kljub težkim časom, ki so in prihajajo, v Ribnici vendarle oblikujejo.

Janez Mihelič

Šolarji v prenovljenih učilnicah

V začetku leta 1988 smo na osnovi programa posebnega samoupravnega sporazuma o širitvi vzgojno-izobraževalnih kapacitet, obnovi in vzdrževanju šolskih, kulturnih in telesno-kulturnih objektov ter na podlagi programa prejšnjega in izglasovanega samoprispevka pričeli z zelo zahtevno obnovo stare osnovne šole v Ribnici. Zahtevnost posega je bila še toliko večja, saj se v to zgradbo že desetletja ni praktično ničesar vlagalo in so nekateri njeni deli dotrajani do take mere, da je bil nujen temeljit in strokovno zahteven poseg. Slučajnemu obiskovalcu se je med poletnimi počitnicami, ko so bila dela na vrhuncu, morala, glede na količino ruševin zdelo, da pouka v tej šoli še lep čas ne bo. Zahtevnost posega

zaključena, potrebno je še dokončati kletne prostore, v katerih bo kuhinja in jedilnica ter napraviti fasado, da bo objekt, ki ima tudi svojo kulturno in zgodovinsko vrednost, spet dobil podobo, ki bo Ribnici lahko v ponos, ne pa kot doslej v sramoto.

Dinamiko del smo zaradi pomanjkanja sredstev morali upočasniti, ker je potrebno v tej fazi najprej vrniti sredstva, ki smo si jih bili prisiljeni sposoditi za že izvršena dela. Tako bomo v tej fazi finalizirali kletne prostore do take stopnje, da bo, ko bodo sredstva na razpolago, moč vgraditi opremo za kuhinjo in jedilnico, pa tudi fasado bo morala še malo počakati. Obračun opravljenih in del v teku je tak:

– končni obračun z vsemi podražitvami	2.296.530.839 din
– plačani revalorizirani avansi:	1.506.036.187 din
– razlika za doplačilo I. varianta	790.494.652 din
– za dovršitev del do montaže opreme v kleti je potrebno še cca:	150.000.000 din
kar znaša skupaj II. varianta cca:	950.000.000 din

je bila večja tudi zato, ker je bilo pred pričetkom del potrebno opraviti nekaj nujnih zaporednih nalog. V novo šolo je bilo najprej potrebno preseliti računovodstvo in knjižnico, za kar je bilo seveda potrebno prilagoditi nekatere poslovne prostore v novi šoli, nato je bilo potrebno v prostore starega vrtca preseliti šolo s prilagojenim programom, za katero je bilo seveda nujno prilagoditi prostore. Da pa se je šola s prilagojenim programom lahko sploh preselila v te prostore, je bilo potrebno najprej preseliti oddelke vrtca v objekte na Majnikovi. Seveda je bilo za ta poseg nujno pridobiti, s pregraditvijo sedaj že bivše jedilnice vrtca, nove igralnice. Poleg tega sprotnih tehničnih zapletov pri obnovi vseskozi ni manjkalo. Kljub temu pa so se učenci v mesecu decembru vendarle preselili v temeljito prenovljene učilnice. Dela seveda še niso

Na skupnem sestanku IS SO Ribnica, DPO in direktorjev OZD – podpisnic samoupravnega sporazuma smo se dogovorili za drugo varianto, saj je izvajalec še na objektu. Nujna pa je tudi večja disciplina pri poravnavanju obveznosti po samoupravnem sporazumu, sicer je program, ki iz njega izhaja, ogrožen, ravno tako pa je ogrožen program krajevnega samoprispevka, ki vključuje nadaljnjo obnovo šol. Prekiniti po tolikih letih končno začetno delo prenove šolskih objektov nam glede na njihovo žalostno stanje gotovo ne bi bilo v ponos, problemi v zvezi s temi pa bi se le še bolj nakopili. Pri tem pa ne pozabimo, da so sredstva, vložena v vzgojo in izobraževanje naših otrok, gotovo dobro naložena in se nam bodo bogato obrestovala.

Janez Mihelič

Skrb za ohranjanje naravne in kulturne dediščine je v naših razmerah tudi načrtovana (in delno tudi pričeta) revitalizacija (obnova, oživljanje) starega dela Ribnice. Prenovljena Šeškova ulica je lani zahtevala 1,1 milijarde dinarjev. Splačalo se je nekaj mesecev biti v Ribnici »mostiščar«, saj je zdaj središče res privlačno z novim asfaltom brez pločnikov, zanimivimi javnimi lučmi in še čim. Še lepše bo, ko bošta novo preobleko (in tudi vsebino) dobili v prihodnjih letih Miklova (na desni) in Oničeva hiša na spodnjem koncu ulice.

Letos telefoni zares

Telefonija v občini, novi priključki, kdaj bo kdo na vrsti za telefon, kdaj bomo končno le lahko kulturno telefonirali od doma ali iz službe – to so vprašanja, ki si jih dnevno zastavlja kar precej naših občanov. In nanje tudi terja odgovor, seveda.

Z lanskim referendumom za samoprispevek smo se v vsej občini opredelili tudi za razvoj in napredek telefonije. Z njo smo tako rekoč na psu. Načrtovali smo novo telefonsko centralo v Ribnici in izboljšanje telefonije na sploh v vsej občini. Ne sicer takoj, pač pa postopoma tja v prva devetdeseta leta. Zdaj postajamo že nestrpni. Kaj bi ne, ko pa je v dopoldanskem času iz kateregakoli podjetja telefoniranje že precejšnja avantura. Marsikomu se ob poskusih telefoniranja cefrajo živci.

V občini smo doslej združili že velike denarje za bodočo telefonijo. Nova centrala je naročena, menda tudi skoraj že narejena in po pogodbi naj bi bila tu do junija. Morda tudi prej. Nekatera vprašanja trenutno niso povsem

jasna, gotovo pa bomo v prihodnjem Rešetu lahko obširneje in bolj natančno poročali tudi o naslednjih skupnih korakih pri preprečevanju telefonskega infarkta. Tudi o tem, kako in kolikšne zneske bodo morali prispevati bodoči naročniki, ki se še vedno lahko javijo na krajevni skupnosti Ribnica (za območje ribniške centrale).

Zbor krajevnih skupnosti je na decembrski seji sprejel poseben sporazum o financiranju izgradnje telefonskih kapacitet na območju občine Ribnica skupaj s Podjetjem za PTT promet Ljubljana in območno samoupravno interesno skupnostjo za PTT promet Ljubljana. Gre za sporazum o skupnih vlaganjih občine (samoprispevek), podjetja za PTT in interesne skupnosti za celotno telefonijo v občini. Iz sporazuma, ki ga skupaj z obrazložitvijo objavljamo, je razvidno, kaj in do kdaj bomo na področju telefonije v občini naredili in kako zadevo tudi denarno pokrili. Sicer pa kaj več in novejšega o telefoniji prihodnjič.

SPORAZUM št. 34-11-88-01

o financiranju izgradnje telefonskih kapacitet na območju SOB Ribnica

1. člen

Podpisnice ugotavljajo, da sta za financiranje izgradnje nove VATC Ribnica in nakup VF opreme za relacijo Ljubljana–Ribnica že sklenjena sporazuma št. 9/88 in 17/88.

2. člen

Podpisniki se dogovorijo, da bodo financirali izgradnjo naslednjih telefonskih kapacitet na območju SOB Ribnica:

- KKO Ribnica
- KKO Dolenja vas
- KATC Sodražica s kapaciteto 800 tf priključkov
- KKO Sodražica
- Prenosni sistem Ribnica–Sodražica
- KATC Loški potok s kapaciteto 800 tf priključkov
- KKO Loški potok
- Prenosni sistem Ribnica–Loški potok

3. člen

Podpisnice se dogovorijo, da bodo KS zagotavljale sredstva za financiranje objektov iz 2. člena tega sporazuma iz naslednjih virov:

- po programu od zbranih sredstev iz samoprispevka bodo KS nakazovale mesečno na žiro račun območne SIS za PTT promet Ljubljana: 50100-611-11102. Sredstva iz tega naslova se bodo zbirala do 30. 6. 1993.
- Sorazmerni delež od vrednosti izgradnje novega telefonskega priključka bodo KS združevale pred izgradnjo posameznih telefonskih omrežij iz 2. člena tega sporazuma v višini veljavnega deleža v času združevanja.

4. člen

Razliko med predračunskimi vrednostmi objektov iz 2. člena in sredstev zbranih iz virov opredeljenih v 3. členu tega SAS bosta zagotovili PTT Ljubljana in OSIS.

5. člen

PTT Ljubljana se obvezuje, da bo izgradnjo objektov iz 2. člena tega sporazuma zaključila do konca leta 1993. Novi telefonski naročniki iz spiska, ki ga sestavijo KS in potrdi PTT Ljubljana, bodo vključeni v telefonsko omrežje postopoma po končani izgradnji kapacitet iz 2. člena tega sporazuma in v skladu s terminskim planom vključevanja novih telefonskih naročnikov.

6. člen

Podpisniki se sporazumejo, da vse naprave iz 2. člena tega sporazuma s pričetkom obratovanja prevzame med osnovna sredstva TOZD PTT Kočevje, ki skrbi za njihovo nadaljnje vzdrževanje.

Prevzem se izvrši brez obveznosti vračanja vložnih sredstev.

7. člen

Zbor KS imenuje za svojega predstavnika PTT Ljubljana pa imenuje za svojega predstavnika direktorja TOZD PTT Kočevje tov. Krivec Marjana.

Sprehod po (ne)obdelanem polju

Mnogi med nami smo si v zadnjih dneh iztekajočega leta vzeli trenutek ali dva za sprehod po obdelanem polju, ki morda sega le do meja lastne osebnosti ali družinskega kroga, lahko pa tudi za sprehod po pravih njivah in travnikih, po obdelanem polju znotraj tovarniških, uradniških ali šolskih zidov. Svoja polja smo obdelovali z veliko volje do moči in kljub spoznanjem nesmisla, s skrbjo, ljubeznijo ali sovraštvo, navkljub, z rokami ali mehanizacijami, odgovornostjo ali bleferstvom, z lebdjenjem nad stvarnostjo ali ritjem po njenem dnu. Intimnost prazničnih večerov seveda ne daje prave spodbude za refleksijo na tako umetno začrtano polje, kot je teritorialno-upravna-druženopolitična skupnost: občina. Čeprav je med ljudmi včasih zloglasna (če jo jemljemo v pomenu hiša, v kateri je doma oblast), je vendarle odslikava negovanosti vseh prej omenjenih polj. Če sledimo tej logiki, ribniški občan neguje svoja polja uspešneje kot povprečen Slovenec. Po ustvarjenem narodnem dohodku se je povzpel že na 13. mesto, lahko pa bi mu očitali le, da je preveč pridelal v združenem delu, kar pa je šlo na račun obdelanosti kmečkih in obrtnih polj. Za obdelavo kateregakoli polja je dobil dobro petino manj kot leto prej, v skupni žakelj je šlo 6 % pridelka več, v splošnega pa nekaj manj kot leto poprej. Obdelovalci gospodarskega polja z akumulacijo niso mogli slediti rasti dohodka, zato pa je resno ogrožena tehnološka prenova. Na tuje logove je šlo z

občinskih polj 14 % družbenega proizvoda, kar z 81 % konvertibilnega priliva pa se lahko pohvalijo ribniški prevozniki. Podobno deviško nedotaknjenega gostinsko turističnega polja krasijo prenovljeni dom na Travnici gori, pri manjkajoči pa tudi pravega gnojila, da bi iz zemlje pognali objekti v mestnem »kareju«. Precejšnje težave so imeli obdelovalci šolskega polja, saj je gospodarjem gospodarstva šel pretežno iz njihovih zakladnic denar za zakrpanje stare ribniške šole. Ob tem pa obdelovalec kulturnega polja nemočno zre v višave in upa, da mu prehuda zima ne bo sesula za silo zakrpane domačije nad glavo.

Večina občanov nas je v krajevna polja vsadila svoj »da«, da bi vzklilo seme telefonije in da bi se med sabo bolje slišali (če že ne razumeli). Da pa bi v polja zakopali kable, po katerih bi si na zaslon približali bogati zaklad, pa se nismo preveč navdušeni. Tisti, ki smo od vas pooblašteni brkljali po političnem polju, smo v vašem imenu na »malih« volitvah izrazili zaupanje dotedanjim skupščinskim funkcionarjem, podprli tako Bavčarja kot Ribnikarja, skrb za usodo Janše in ostalih fantov pa v glavnem prepustili odboru in t.i. civilni družbi. Da pa bi se na tem polju civilne družbe razcvetelo tisoč cvetov in da bi na državnem polju zraslo čim manj plevela, naj vsaj malo s svojim sitom prispeva tudi Rešeto.

Stane Hafnar

8. člen

Morebitne spore bodo udeleženci sporazuma reševali predvsem sporazumno, če pa to ne bo mogoče, je za reševanje sporov pristojno Sodišče združenega dela v Ljubljani.

9. člen

Sporazum je napisan v 8 (osmih) enakih izvodih, od katerih prejme Zbor KS SOB Ribnica 3 izvode, PTT Ljubljana 4 izvode in OSIS 1 izvod podpisanega sporazuma.

Sporazum stopi v veljavo po podpisu vseh udeležencev sporazuma.

Ljubljana, dne 9. 11. 1988

Ribnica, dne

Podjetje za PTT promet
Ljubljana
Direktor podjetja:
Štefanija Žagmeister, dipl. oec., l.r.

Zbor KS SOB Ribnica
Predsednik
Franc Šilc

OSIS za PTT promet
Ljubljana
Predsednik skupščine
Franc Gruden

Obrazložitev:

predloga sporazuma o financiranju izgradnje telefonskih kapacitet na območju občine Ribnica

V skladu z opredelitvami srednjeročnega plana občine Ribnica in operativnih nalog, ki izhajajo iz izglasovanega krajevnega samoprispevka, oz. programa del, ki jih samoprispevek predvideva, je Izvršni svet SO Ribnica v sodelovanju s SZDL občine Ribnica imenoval odbor za realizacijo programa izgradnje telefonskih kapacitet na območju občine Ribnica. Naloga tega odbora je bila definirana predvsem s tem, da se program, izglasovan s samoprispevkom, uskladi s programom oz. srednjeročnim in dolgoročnim planom območne SIS za PTT promet Ljubljana in plan Podjetja za PTT promet Ljubljana.

Odbor je dejansko takoj navezal stike z najodgovornejšimi organi in navedeni organizaciji oz. skupnosti. Predloženi sporazum v celoti vsebuje program, ki je bil opredeljen v izglasovanem samoprispevku. Odbor smatra, da je sporazum za občino Ribnica oz. krajevne skupnosti ugoden, saj daje okvirno garancijo, da bo do konca leta 1993 vprašanje telefonije v naši občini rešeno na bistveno višjem nivoju. Sporazum ne vsebuje terminskega plana izgradnje posameznega objekta oziroma sistema, zato smatramo, da bo potrebno pri nadaljnjem delu odbora na nivoju občine posvetiti temu in drugim tehničnim in finančnim vprašanjem posebno pozornost. Sporazum je po mnenju odbora solidna osnova za nadaljnje delo in aktivnosti v smeri realizacije zastavljenega cilja.

Umrli častni občan

Dne 1. februarja smo se na kamniških Žalah poslovili od Franceta Vidervola, častnega občana ribniške občine.

France Vidervol je bil rojen v Rakitnici 23. aprila 1914. leta v kmečki družini. Šolal se je na umetno obrtni šoli v Ljubljani, kjer je leta 1936 končal keramičarski oddelek, dve leti kasneje pa je dobil še naziv mojstra – keramika. Do vojne je delal v Dekorju v Ljubljani in na ribniški Opekarni. V domačem kraju je bil eden od organizatorjev osvobodilnega boja in je med vojno opravljal vrsto odgovornih nalog, prav tako pa tudi po vojni. V letu 1955 ga je pot zanesla v Kamnik, kjer je bil do leta 1960 direktor Keramično kemične industrije, v naslednjih osmih letih pa je Kamničanom županoval. Po upokojitvi se je ves posvetil svojemu osnovnemu poklicu, čemur se pravzaprav nikdar ni povsem odrek, lončarstvu in keramiki. V zadnjih letih je rad zahajal v domači kraj, pomagal pri ohranjanju in kvalitativnem razvoju domače lončarske obrti, sodeloval pri ohranjanju lončarske tradicije, pomagal pa je tudi razširiti tradicionalna ribniška likovna srečanja tudi na novo oblikovno snov – glino. Zaradi zaslug v revoluciji in v vsem povojnem delovanju ga je skupščina občine Ribnica 26. marca 1985. leta proglasila za častnega občana Ribnice. Po daljši boleznii je umrl zadnjo januarsko soboto.

V skladu z določili 4. in 7. člena pravilnika o podeljevanju priznanja Osvobodilne fronte slovenskega naroda in o delu žirije

razpisuje

žirija občinske konference socialistične zveze Ribnica za podeljevanje priznanj Osvobodilne fronte slovenskega naroda

10 srebrnih priznanj osvobodilne fronte za leto 1989

Priznanje OF je namenjeno posameznikom in organizacijam za njihovo delo in prispevek k dosežkom trajnega pomena pri razvoju socialistične samoupravne družbe, zlasti:

- pri uveljavljanju delovnih ljudi in občanov kot nosilcev odločanja na vseh ravneh.
- za dosežke pri uveljavljanju in krepitevi ter razvoju SZDL kot fronte delovnih ljudi in občanov ter njihovih organiziranih socialističnih sil,
- pri uresničevanju ustavno opredeljenih družbenoekonomskih in političnih odnosov na posameznem področju življenja in dela ter v družbi na sploh, še zlasti pri razvijanju delegatskega sistema in pri uveljavljanju in razvijanju temeljnih samoupravnih skupnosti.

Predlog lahko oblikujejo krajevne konference SZDL, krajevne skupnosti, delovne skupnosti in druge samoupravne organizacije in skupnosti, vodstva družbeno političnih organizacij krajevnega in občinskega nivoja ter družbene organizacije in društva. Predlog z obrazložitvijo in utemeljitvijo naj predlagatelji posredujejo žiriji za podeljevanje priznanja OF pri OK SZDL Ribnica najkasneje do 31. marca 1989. Kasnejših predlogov žirija ne bo upoštevala.

V skladu z določili odloka o podelitvi nagrad in priznanj občine Ribnica (Skupščinski Dolenjski list, št. 8/75) ter Pravilnikom o podeljevanju priznanj občine Ribnica z dne 17. 3. 1975 in 21. 3. 1985.

RAZPISUJE

Komisija Skupščine občine Ribnica za odlikovanja in priznanja vlaganje predlogov za nagrade in priznanja:

1. Imenovanje Častnega občana
2. Plaketo 26. marec
3. Priznanje občine Ribnica
4. Urbanova nagrada

1. Imenovanje za Častnega občana, Plaketa 26. marec, Priznanje občine Ribnica in Urbanova nagrada so znaki priznanja, ki se dodeljujejo v občini Ribnica za zasluge pri razvijanju in utrjevanju miroljubnega sodelovanja in prijateljskih odnosov med občino Ribnica in občinami v drugih državah, za zasluge pri graditvi socializma in socialističnih samoupravnih odnosov, za organiziranje in utrjevanje splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite ter za zasluge na področju gospodarskih in družbenih dejavnosti.
2. Naslov Častnega občana občine Ribnica se dodeljuje posameznikom, ki so s svojim dolgoletnim priznanim delom pridobili izredne zasluge za družbeni, gospodarski in kulturni razvoj oziroma za graditev socialistične samoupravne družbe. Naslov Častnega občana se lahko dodeli tudi tujemu državljanu za posebne zasluge pri razvijanju in utrjevanju miroljubnega sodelovanja in prijateljskih odnosov med občino Ribnica in občinami v drugih državah.
3. Plaketa 26. marec je priznanje, ki se dodeljuje posameznikom, organizacijam združenega dela in drugim samoupravnim organizacijam in skupnostim ter državnim organom za dosežke in delo na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, ohranjanju tradicij naše socialistične revolucije in za izjemne dosežke pri razvoju gospodarstva in drugih družbenih področij.
4. Priznanje občine Ribnica so dodeljuje posameznikom, temeljnim organizacijam združenega dela ter drugim samoupravnim organizacijam in skupnostim, državnim organom, družbenim organizacijam in društvom za posebne zasluge, ki jih dosežejo v gospodarstvu, v družbenih dejavnostih in za delo, ki je posebnega pomena za napredek občine Ribnica kot temeljne družbenopolitične skupnosti.
5. Urbanova nagrada se dodeljuje posameznikom, organizacijam združenega dela, kulturnim in športnim organizacijam za posebne dosežke in uspehe na področju telesnokulturnega in kulturnega delovanja.
6. Predloge za dodelitev razpisanih odličij občine Ribnica pošljite Komisiji Skupščine občine Ribnica za odlikovanja in priznanja do 15. februarja 1989.

Predsednik
komisije za odlikovanja
in priznanja
Stanko Rus, l. r.

V skladu s Pravilnikom o podeljevanju srebrnega znaka Zveze sindikatov Slovenije objavlja Predsedstvo Občinskega sveta ZS Ribnica razpis za podelitev sindikalnega priznanja

SREBRNI ZNAK

ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE V LETU 1989

Srebrni znak se podeljuje osnovnim organizacijam in članom Zveze sindikatov Slovenije za večletna prizadevanja pri uveljavljanju in zastopanju interesov članstva ter krepitevi vloge sindikata kot delavske organizacije.

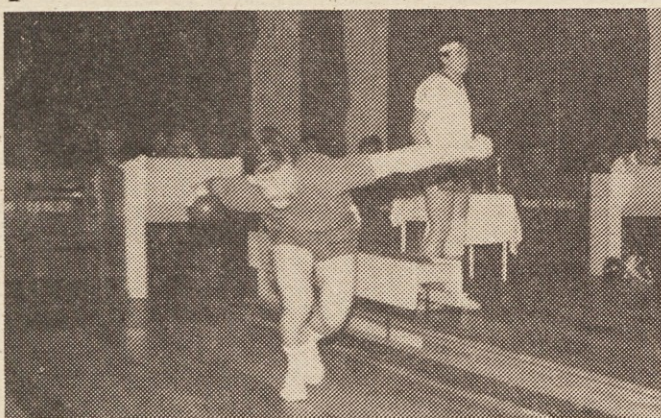
Kandidate za srebrni znak predlagajo osnovne organizacije, njihove konference, občinski odbori in organi Zveze sindikatov Slovenije.

Obrazložene predloge naj predlagatelji posredujejo občinskemu svetu ZS Ribnica do 15. aprila 1989.

Srebrni znaki bodo nagrajencem podeljeni na občinski prvomajski proslavi.

Predsedstvo OS ZS
Ribnica

Tone Trdan finalist republiškega prvenstva

Tone Trdan, član kegljaškega kluba Riko, je dosegel svoj največji športni uspeh v dolgoletni in bogati kegljaški karieri. V finalu republiškega prvenstva Slovenije za leto 1988 v kegljanju je med posamezniki zasedel odlično 16. mesto. Za štiri mesta pa je zgrešil celo uvrstitev na državno prvenstvo.

Pot do tega uspeha pa ni bila lahka, saj si je moral preko kvalifikacij v Ljubljanski kegljaški zvezi (809 + 834) izboriti uvrstitev najprej v finale LKZ. Na finalu LKZ (Domžale – 825, Medvode – 901), si je s skupnim rezultatom 1726 priboril uvrstitev na republiško prvenstvo. Republiško prvenstvo na kegljišču v Litiji (884) in v Trbovljah (868), pa mu je s skupnim rezultatom 1752 prineslo tako težko pričakovano finale v Ravnah (863) in Mariboru (841). Tako je s skupnim rezultatom 3456 podrtih kegljev zasedel odlično 16. mesto med 60. posamezniki.

V finalu LKZ v Medvodah je s 901 podrtim kegljem dosegel tudi najboljši rezultat ribniškega kegljanja v vseh dosedanjih letih.

S 16. mestom na finalu republiškega prvenstva pa Trdan ni dosegel samo svoj največji usebni uspeh, temveč je to tudi uspeh celotnega ribniškega kegljanja, kar dokazuje, da z dobrim delom v klubu tudi v prihodnje dobrih rezultatov ne bo manjkalo.

Naša armada je praznovala

Četrtek 22. decembra, smo se pionirji ribniške osnovne šole zbrali pred novo šolo. Upravili smo se v kasarno. Tho smo prošli tja, smo pri vhodu odložili vrečke in torbe. Nato smo odšli do tribune, kjer so še bili postrojeni vojaki in starešine. Tistimkam na praznik so se pridružili tudi trije naši stariji. Pi pionirji, ki so vojakom čestitali v treh jezikih jugoslovanskih narodov: v slovenskem, srbo-hrvaškem in makedonskem. Mnogim vojakom, starešinam in civilnim osebam v JLA so podelili priznanja in nagrade. Zavrgrala je tudi godba na pikalo.

Po končani praznici, smo si v Glavni JLA ogledali risanke. Prijazni vojaki so nas pogostili s pijačjem. Tho bom varabel, bom tudi jaz vojak. Lepo mi bo pri srcu, če nas bodo obiskali pionirji.

Natan Glojč, 4. a
OŠ Dr. F. Rašner Ribnica

II. Sindikalne športne igre delavcev občine Ribnica

Vnovič najboljši športniki Rika

Trinajst osnovnih organizacij Zveze sindikata se je pomerilo v šestih športnih panogah (mali nogomet, kegljanje, streljanje, balinanje, namizni tenis, šah) na II. sindikalnih športnih igrah delavcev občine Ribnica.

Največ uspeha so že drugi zasedli imeli športniki in športnice Rike (dokazujejo da niso dobri samo v doseganju dobrih delovnih rezultatov, temveč so tudi najboljši športni delovni kolektiv v občini), saj so osvojili kar štiri prva in dve drugi mesti v posameznih panogah. V skupni uvrstitvi je največji skok uspel ekipi Skupščine občine Ribnica (ZTKO, DPO, SIS, KS, Občina...), ki je zasedla odlično tretje mesto, takoj za največjima delovnima organizacijama v občini Rikom in Inlesom. Največje razočaranje pa so pripravi vsekakor športniki Donita, saj so z lanskega drugega mesta zdrsnili celo na 8. mesto.

Osnovni namen množičnost in rekreacija delavcev je bil vsekakor dosežen, saj je nastopilo tako v moški kot ženski konkurenci več tekmovalcev kot preteklo leto. Mogoče je potrebno razmisliti o večji motivaciji ženskih ekip in poiskati ustrezne športne panoge tudi za nežnejši spol.

Rezultati:

Skupna uvrstitev: 1. Riko, 50 točk, 2. Inles, 41,3, Skupščina občine, 30, 4. Kasarna M. Bračič, 29, Mali nogomet: Riko, Inles, M-Kmetijska zadruga
Namizni tenis: Riko, Elektro Sodražica, Inles
Kegljanje moški: Riko, Kasarna M. Bračič, Skupščina občine
Kegljanje ženske: Riko, Inles, Skupščina občine
Streljanje: Postaja milice, Riko, Inles
Balinanje: Inles Sodražica, Riko, Inles Ribnica
Šah: Skupščina občine, Obrtniki, Kasarna M. Bračič

Pokal Rika Inženiringu

Pokal Rika v malem nogometu, ki ga pripravljajo v okviru delovne organizacije Riko, je osvojila ekipa Inženiringa (lanskoletni zmagovalac Nogometne lige Riko), ki je v finalu s 4 : 1 premagala S – 125. V tekmi za tretje mesto pa so Študenti po streljanju sedemmetrovk 8 : 7 (v regularnem delu se je tekma končala neodločeno 4 : 4) premagali DSSS. V pokalu je nastopilo trinajst ekip.

Novo ime ribniških rokometašev

Ljubitelji rokometu v Ribnici so lahko opazili, da v novi sezoni ribniški rokometni klub nosi novo ime INLES – RIKO. Po dogovoru, da dve največji delovni organizaciji v občini skupaj financirata delovanje rokometnega kluba, vsekakor predstavlja novo obliko sodelovanja dveh organizacij tudi na športnem področju.

Pomlajena vrsta je osvojila v jesenskem delu republiške lige peto mesto. V teh dneh pa odhajajo rokometaši Inles – Rika na enotedenske priprave na Mali lošinj, kjer se bodo pripravljali za čimboj uspešno spomladansko sezono.

Novičke zbral in uredil
U. Bregar

Kegljalci KK Riko jesenski prvaki

Po odigranem jesenskem delu v I. ligi Ljubljanske kegljaške zveze so kegljalci KK Riko osvojili naslov jesenskih prvakov. Z dobrimi igrami v spomladanskem delu pa si lahko priborijo celo kvalifikacije za II. republiško ligo.

Riko : Slovan II. 4955 : 4958, Rogovilec 4688 : 4699, Geološki zavod II. 4965 : 4746, Kamnik 4805 : 4720, Grosuplje 4904 : 4735, Medvode 4921 : 4795, SCT II. 4907 :

4745, Gradis II. 4928 : 4708, Ilirija 4706 : 4771, Kočna 4874 : 4803, Tankist 4796 : 4913.

Uspešne igre v Italiji

Te dni je bil doma na krajšem dopustu dolgoletni kapetan in prvi igralec RK Inles Janez Ilc. Že drugo leto uspešno profesionalno igra v sosednji Italiji. Je član drugoligaša Centro universitario sportivo Messina na Siciliji, katerega trenira bivši igralec in trener RK Inles, sicer naš rojak Jože Šilec.

V lanskem letu je klub praznoval 10 letnico delovanja, v jubilejnem letu pa so dosegli tudi svoje največje uspehe, saj so v A2 ligi Italije zasedli četrto mesto, v pokalu Italije pa so se kot edini drugoligaš uvrstili celo v finalni del. Ilc je bil tudi najučinkovitejši strelec ekipe, saj je dosegel v 22 tekmah kar 175 zadetkov. Tudi letošnja druga profesionalna sezona v dresu CUS Messina je uspešna, saj se borijo za sam vrh, Ilc pa je ponovno prvi strelec ekipe.

V začetku maja po zaključku prvenstva se vrne domov, o podaljšanju pogodbe pa še ne razmišlja. Želi se vrniti domov in ponovno igrati za Inles.

Mladi in še ne dovolj izkušeni ekipi Inlesa bi dosti pripomogel, kar je dokazal tudi na turnirju ob dnevu JLA, kjer je kot gost nastopil za domačo ekipo in bil tudi najzaslužnejši za osvojitev 1. mesta pred drugoligašem Aero–Celjem.

Občani iščejo pravice

V odnosih med občani, med občani in občino, podjetjem in še bi lahko naštevati ni mogoče vedno uravnavati ali dosegati sporazumov, ki bi bili sprejemljivi za obe strani. Da bi vendarle bile spoštovane svoboščine, pravice in dolžnosti občana, ima Ustava SR Slovenije določbo: »občan ima pravico dajati vloge in predloge telesom in organom družbenopolitičnih skupnosti in drugim pristojnim organom in organizacijam, dobiti odgovor nanje in dajati politične pobude splošnega pomena.«

Ne bi v tem spisu govoril o pobudah delegatov na sejah zborov Skupščine občine Ribnica. Opisal bom le, kako je z vlogami in pritožbami na Komisijo za vloge in pritožbe Skupščine SR Slovenije in Komisijo za vloge in pritožbe Skupščine občine Ribnica ter vodstva občinskih družbenopolitičnih organizacij.

V letih 1986, 1987 in 1988 so se naši občani pri iskanju svojih pravic z vlogami in pritožbami obrnili na pritožbene organe v 11. primerih. Od tega so trije prosili za pomoč Republiško komisijo za vloge in pritožbe, eden je pisal Jožetu Smoletu, predsedniku republiške konference SZDL in eden Janezu Stanovniku, predsedniku Predsedstva SR Slovenije; ostali so poslali svoje pritožbe in vloge občinski komisiji.

Imenovane vloge in pritožbe se nanašajo na nepravilnosti pri dodeljevanju telefonskih priključkov, pri dodeljevanju otroškega dodatka, pri določanju pokojnine, pri dodeljevanju stanovanja, za vrnitev nacionaliziranih poslovnih prostorov in na različne komunalne razmere.

Komisija za vloge in pritožbe Skupščine občine Ribnica je obravnavala vloge in pritožbe 26. 1. 1989 (tudi tiste, ki jih je odstopila občini republiška Komisija za vloge in pritožbe) ob prisotnosti predsednika republiške Komisije za vloge in pritožbe. Vsi, ki so naslovili svoje vloge in pritožbe v opisanem smislu, bodo dobili ustrezne odgovore.

Na občinski svet Zveze sindikatov, Občinsko konferenco Zveze komu-

nistov, Občinsko konferenco SZDL so se občani z ustno ali pisno vlogo oglasili v 14. primerih, iz katerih se spozna, da jih težijo nepravilnosti pri urejanju naselij, pri izvajanju posegov v prostor, v delovnem sporu, pri gradbenih zadevah in še kje. Na te vloge in pritožbe so vodstva občinskih družbenopolitičnih organizacij občanom pojasnevala ustno in tudi pisno. Poleg naštetega pa imajo občani tudi možnost dve sredi v mesecu dobiti brezplačno pravno pomoč na sedežu občine Ribnica.

Uspehi posredovanj na vloge in pritožbe občanov so različni, zato se je občinska Komisija odločila, da bo nekatere kritične primere pregledala na kraju samem in se potrudila pripraviti sosedo k stvari. V nekaterih primerih so zahteve ljudi za posredovanje neutemeljene, ker jih veljavna zakonodaja ne dovoljuje, ne omogoča; med vlogami pa so tudi takšne, ki jih je pristojen občinski upravni organ v času priprav na obravnavo

na seji komisije ugodno rešil. V enem primeru, ko občan išče pomoč v delovnem sporu, bo komisija ponovno po poskusih že drugih služb dala pobudo za pogovor s prizadetimi in službami, ki imajo pregled nad prostimi delovnimi mesti. Seveda v tem primeru komisija pričakuje tudi pripravljenost občana, da upošteva današnji trenutek in možnosti za zaposlovanje.

Tako občinska komisija za vloge in pritožbe kot komisija za vloge in pritožbe Skupščine SR Slovenije zasledujeta isti cilj, spoznati problematiko tistega, ki se čuti ogroženega zaradi morebiti napačno uporabljene zakonodaje, obenem pa tudi pomagati ljudem do spoznanj, zakaj so njihove vloge in pritožbe neutemeljene in v čem je njihova pravica in odgovornost. Svoboščine, pravice in dolžnosti človeka in občana po Ustavi SR Slovenije slonijo na načelu, »vsi so pred zakonom enaki.«

Bogomir Abrahamsberg

Občinski turnir v tenisu

Teniška sekcija TVD Partizan je organizirala v Športnem centru Ribnica 21. in 22. januarja I. občinski turnir v tenisu, na katerem je nastopilo 21 tekmovalcev.

Zmagal je naš rojak iz Združenih držav Amerike Johnny Novak, ki je v finalu tesno premagal Marjana Hojca 6 : 4. V borbi za tretje mesto pa je Jani Dejak gladko s 6 : 1 premagal Lada Indiharja.

Rezultati polfinala: Indihar : Hojč 2 : 6, Novak : Dejak 6 : 4.

Zmagovalci so prejeli diplome, sam turnir pa je bil dobro in brezhibno organiziran.

Dopisujte v uredništvo Rešeta

Ustanovljena teniška sekcija

Prostor za teniško igrišče v Ribnici ob Majnikovi ulici. Za šolo ter ob roketnem igrišču in športnem centru je gotovo ena najlepših in smiselnejših lokacij. Zamisel o teniskem igrišču na tem prostoru ima precej zagovornikov, pa tudi nasprotnikov, ki zadevo locirajo drugam, na Mlako ob Opekarski cesti. Glede na vedno večji ugled tenisa tudi pri nas se ne bi kazalo predolgo pretekati o lokaciji, temveč igrišče enostavno – zgraditi.

Tenis vse bolj prodira in postaja priljubljena oblika rekreacije tudi v Ribnici. V dvorani športno rekreativnega centra že več kot eno leto v prostih terminih igrajo tenis. Žal pa je prostih terminov vse premalo za zadovoljitev potreb in želja igralcev.

V mesecu decembru je bila tako v okviru delovanja TVD Partizan Ribnica ustanovljena teniška sekcija. Na ustanovnem sestanku, kjer je bilo prisotnih 18 članov, so sprejeli pravila o organiziranosti in delovanju

teniške sekcije, izvolili so člane upravnega in nadzornega odbora ter sprejeli program izvajanja aktivnosti.

Ustanovitev teniške sekcije ne zaključuje organizacijske oblike njenega delovanja, ampak samo predstavlja prehodno obliko organiziranosti. Ko bodo ustvarjeni tudi osnovni pogoji za množičnejše udejstvovanje (predvsem nova teniška igrišča), pa bo ustanovljen samostojen teniški klub.

Za predsednika upravnega odbora so izvolili Janeza Lapajneto, njegov namestnik je Andrej Rus, tajnik Franc Lovšin, Darka Knafelj in blagajnik, Lado Indihar gospodar, Bojan Novosel in Franc Peterlin pa sta člana.

Idejni projekt za teniška igrišča je izdelal Boštjan Česaček, lokacija igrišč pa je predvidena ob asfaltnem roketnem igrišču v neposredni bližini športnega centra. Na idejni projekt bo dala svoje pripombe in soglasje tudi Osnovna šola. Izgradnja teniških igrišč je predpogoj za aktivno in množično igranje tenisa v Ribnici. Člani UO upajo, da bodo čimprej premagali vse administrativne ovire in pričeli z izgradnjo, saj imajo zagotovljen tudi že lep del potrebnega denarja.

V športnem centru bodo organizirali tudi tečaj za začetnike in teniški turnir. Trenutno je v sekcijo včlanjenih preko 50 članov.

Vse potrebne informacije lahko dobite v pisarni ZTKO (Hojč Marjan 861, 126), kjer vpisujejo tudi nove člane.

O izgradnji in projektih teniških igrišč pa več v naslednji številki.

U. B.

REŠETO

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva Ribnica. Izhaja enkrat mesečno oziroma desetkrat letno v nadkladi 3700 izvodov. Ureja uredniški odbor v sestavi: France Grivec, glavni in odgovorni urednik, Uroš Bregar, Janez Gorše, Stane Hafnar, Janez Mihelič in Marjan Rosa. — Uredništvo: OK SZDL Ribnica, 61310 Ribnica, Šeškova 14, telefon 861-274 ali 861-067. — Grafična priprava in tisk: Tiskarna Novo mesto.

Beseda uredništva

Pozdravljeni občani in bralci našega Rešeta. Po dolgem času se spet vidimo, prepričani, da bo leto 1989 za izhajanje našega in vašega glasila ugodnejše od lanskega, ko nas je skoro pobralo. Le dve številki lanskega, devetega letnika sta izšli, v marcu in maju. Več ni bilo denarja, žal.

Marinkov Toni iz Ortneke, naš vneti sodelavec iz tega konca občine, nas je vprašal, če bomo spet izšli šele pred naslednjim referendumom za samoprispevek. Zadnja lanska številka je bila namreč posvečena prav lanskemu referendumu za krajevni samoprispevek, ki je, kot se še spominjate, v celotni občini uspel.

Zdaj kaže, da ne bo treba čakati do izteka sedanjega samoprispevka. V občini smo se dogovorili za kolikor toliko redno financiranje Rešeta iz posebnih sredstev v

okviru kulturne skupnosti. Tako bomo poskušali zagotoviti denar za okrog deset števk Rešeta, ki s to številko prehaja v deseti letnik. Če ne bo v okviru jugoslovanskega reševanja jugoslovanske ekonomske krize hujših pretresov na področju skupne porabe, nam bo predvideni načrt izhajanja in financiranja Rešeta letos uspel.

Torej — poslej naj bi se videvali pogostejše, povprečno skoraj vsak mesec. Naslednja številka naj bi izšla v dneh pred občinskim praznikom, po 20. marcu.

Lažje bomo izhajali, če bo oblikovalo naše Rešeto večje število sodelavcev. Prosimo vse, ki bi radi zanimive vesti iz svojega delovnega ali življenjskega okolja posredovali vsem občanom, da se pridružijo uredniškemu odboru, da zanimivosti zabeležijo in nam jih pošljejo.